

פעלים ושמות

תרגיל 1

עבר נסתר	שורש	בניין	גוף	דרך / זמן
1. הרגש	ר-ג-ש	הופעל	רבים	הווה (בינוני)
2. הקדיש	ק-ד-ש	הפעיל	נוכח	ציווי
3. הספיק	ס-פ-ק	הפעיל	מדבר	עבר
4. השכיח	ש-כ-ח	הפעיל	רבים	הווה (בינוני)
5. הפליג	פ-ל-ג	הפעיל	מדבר	עתיד
6. הפעל	פ-ע-ל	הופעל	נסתר	עתיד
7. הקליט	ק-ל-ט	הפעיל	נוכחים	עתיד
8. הכפל	כ-פ-ל	הופעל	נוכחות, נסתרות	עתיד
9. השכיח	ש-כ-ח	הפעיל	נוכחים	עבר
10. הזהיר	ז-ה-ר	הפעיל	מדברים	עבר
11. השמד	ש-מ-ד	הופעל	נסתרת	עבר
12. מטרד	ט-ר-ד	הופעל	רבות	הווה (בינוני)
13. המשל	מ-ש-ל	הופעל	נסתרים	עבר
14. הצדיק	צ-ד-ק	הפעיל	מדברים	עתיד

תרגיל 2

תשובה
1. המשכנה
2. הסברנו
3. הפגין
4. תשארי
5. יבקעו
6. מפסקים
7. מרכיב
8. מרכב
9. תכחידי
10. תכחדי
11. הדהימו
12. תברק

תרגיל 3

1. הרתיחה
2. נשתיק
3. תקטן
4. תשחרנה
5. הטמן
6. מקלט
7. השבת
8. תלבין
9. מכחילות
10. תשפיעו
11. מכתמים
12. הזמנתי
13. הקליטו

תרגיל 4

1. יפקדו
2. מפרזים
3. מתקנים
4. הפרד
5. תשלם
6. מנחית
7. הסמכנו
8. השלמתן

✓ שם הפועל ושם הפעולה בבניין הפעיל בגזרת השלמים

תרגיל 5

שם פועל	שם פעולה	שורש
להצליף	הצלפה	1. צ-ל-פ
להספיק	הספיק	2. ס-פ-ק
להכחיש	הכחשה	3. כ-ח-ש
להפריד	הפרדה	4. פ-ר-ד
להרכיב	הרכיב	5. ר-כ-ב
להצדיק	הצדקה	6. צ-ד-ק
להשחיל	השחלה	7. ש-ח-ל
להקפיץ	הקפצה	8. ק-פ-צ
להזקין	הזקנה	9. ז-ק-נ
להכפיל	הכפלה	10. כ-פ-ל

תרגיל 6

שם פעולה באותו בניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	הבניין
הרשמה	נסתרים	1. הפעיל
	נסתרות	2. הופעל
השמטה	נוכחות	3. הפעיל
המשלה	נסתרת	4. הפעיל
	נסתרים	5. הופעל
הכתמה	נסתר	6. הפעיל
	נסתרת	7. הופעל
הרכבה	נוכח	8. הפעיל
הסתרה	נסתרות	9. הפעיל
הכעסה	נסתרים	10. הפעיל
הכבדה	נוכחים	11. הפעיל
	נסתרים	12. הופעל
הצלחה	נוכחת	13. הפעיל
	נסתרים	14. הופעל
הקדשה	נוכחות	15. הפעיל
	נסתרת	16. הופעל
הַסְבֵּר	נוכחת	17. הפעיל
הפלגה	נסתרים	18. הפעיל
	נסתרות	19. הופעל
הזמנה	מדבר	20. הפעיל

תרגיל 7

- 1.** א. תִּשְׁקִיף
ב. להשקיף, השקפה
- 2.** א. יִמְלִיךְ
ב. להמליך, המלכה
- 3.** א. הִרְחִיב
ב. להרחיב, הרחבה
- 4.** א. הִשְׁלַמְנָה
ב. להשלים, השלמה
- 5.** א. מִשְׁחִימוֹת
ב. להשחים, השחמה
- 6.** א. הִקְשַׁבְתָּם
ב. להקשיב, הקשבה
- 7.** א. נִשְׁכַּל
ב. להשכיל, השכלה
- 8.** א. הִשְׁמִדְתָּ
ב. להשמיד, השמדה

✓ השם בבניינים: הפעיל, הפעל בגזרת השלמים

תרגיל 8

השורש	שם פועל מאותו השורש	פועל מאותו שורש בזמן עבר בגוף נסתר
1. כ-ר-ז	להכריז	הכריז
2. ד-ג-ש	להדגיש	הדגיש
3. ש-מ-ט	להשמיט	השמיט
4. ג-ז-מ	להגזים	הגזים
5. פ-ר-ז	להפריז	הפריז
6. ש-מ-ד	להשמיד	השמיד
7. ב-ל-ג	להבליג	הבליג
8. ק-ט-נ	להקטין	הקטין
9. ר-ק-ד	להרקיד	הרקיד

תרגיל 9

- (1) להמְשִׁיל מ-ש-ל שורש משותף: ש-ל-מ
- (2) התְרַסָּה ת-ר-ס שורש משותף: ס-ת-ר
- (3) להִלְחִים ל-ח-מ שורש משותף: ח-ל-מ
- (4) הטְבָּלָה ט-ב-ל שורש משותף: ב-ל-ט
- (5) הִלְבְּשָׁה ל-ב-ש שורש משותף: ב-ש-ל
- (6) הִלְעָגָה ל-ע-ג שורש משותף: ג-ע-ל
- (7) תִּזְכֵּיר ז-כ-ר שורש משותף: כ-ר-ז
- (8) להִשְׁלִיךְ ש-ל-כ שורש משותף: כ-ש-ל
- (9) הִחְצָנָה ח-צ-נ שורש משותף: צ-ח-נ
- (10) להִסְפִּיק ס-פ-ק שורש משותף: פ-ס-ק
- (11) תִּפְקֵד פ-ק-ד שורש משותף: ק-פ-ד

✓ בניין הפעיל בגזרות: חפ"נ, חפי"צ

תרגיל 10

השורש	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	זמן / דרך
1. נ-ב-ע	נסתרים	הווה (בינוני)
2. נ-ז-ק	נסתרות	הווה (בינוני)
3. נ-צ-ל	נוכחות	ציווי
4. י-צ-ב	נסתרים	עתיד
5. נ-ד-ח	נסתרת	עבר
6. י-צ-ב	נוכח	ציווי
7. נ-כ-ר	מדברים	עבר
8. י-צ-ג	נסתרות	עתיד
9. נ-ג-ש	נסתרים	עבר
10. י-צ-ת	נסתרים	הווה (בינוני)
11. נ-כ-ר	נוכחת	הווה (בינוני)

✓ בניין הפעיל בגזרות: חפ"נ, חפי"צ

תרגיל 11

השורש	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	זמן / דרך
1. נ-ש-ג	נסתרים	הווה (בינוני)
2. י-צ-ב	נסתרים	עתיד
3. נ-ת-כ	נסתרת	עתיד
4. י-צ-ת	נסתרת	עבר
5. י-צ-ג	נסתרות	הווה (בינוני)
6. נ-ב-ע	נסתרת	עתיד

השורש	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	זמן / דרך
7. נ-ת-ז	נסתרת	הווה (בינוני)
8. נ-צ-ל	נסתרים	עבר
9. נ-כ-ש	נסתר	עבר
10. נ-ג-ש	נסתרות	עתיד
11. נ-פ-ל	נסתרות	הווה (בינוני)

תרגיל 12

השורש	הבניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)
1. נ-ג-ד	הפעיל	נוכחים
2. י-צ-ב	הופעל	נסתרת
3. נ-ק-פ	הפעיל	נסתרים
4. י-צ-ת	הופעל	נסתרת
5. י-צ-ע	הפעיל	נסתרת
6. נ-ב-ע	הופעל	נסתרות
7. י-ז-ע	הפעיל	מדברים
8. נ-ד-ח	הופעל	נסתר

תרגיל 13

1. מְסַעֵים
2. הַשְׁקָה
3. תַּצְבֵּנָה
4. נִקִּישׁ
5. אֲצִיג
6. תַּצְעִי
7. הַשִּׁילִי
8. הַצְגָתוֹן
9. תִּתֵּר
10. הַשִּׁיגוּ
11. תַּצְעִיעִי
12. הַצְבֵּתִי

✓ שם הפועל ושם הפעולה בבניין הפעיל בגזרות: חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 14

שם הפעולה	שם הפועל	השורש
הכרה, הִכָּר	להכיר	1. נ-כ-ר
הזעה	להזיע	2. י-ז-ע
התכה	להתיך	3. נ-ת-כ
הִבֵּט	להביט	4. נ-ב-ט
הצעה, הִצָּע	להציע	5. י-צ-ע
השקה	להשיק	6. נ-ש-ק
הגעה	להגיע	7. נ-ג-ע
הצגה, הִצָּג	להציג	8. י-צ-ג

תרגיל 15

- 1.** א. י-צ-ת
ב. **אצית**
ג. להצית, הצתה
- 2.** א. נ-ק-פ
ב. **תקפנה**
ג. להקיף, הקפה
ד. תחילית המציינת בינוני (הווה)
- 3.** א. נ-ת-ר
ב. **התירה**
ג. להתיר, התיר / התרה
ד. התי"ו הראשונה היא תחילית המציינת עתיד והתי"ו השנייה היא שורשית (עה"פ).
- 4.** א. נ-צ-ל
ב. **מציל**
ג. להציל, הצלה
- 5.** א. נ-ג-ש
ב. **הגשה**
ג. להגיש
ד. הגשה
ה. תחילית המציינת עתיד
- 6.** א. נ-ד-פ
ב. **מדיפות**
ג. להדיף, הדפה
ד. תחילית המציינת עתיד
- 7.** א. נ-ג-ר
ב. **יגיר**
ג. להגיר, הגרה
ד. תחילית המציינת בינוני (הווה)

8. א. נ-ס-ח
 ב. הסיחו
 ג. להסיח, הסחה

9. א. י-צ-ב
 ב. הציבו
 ג. להציב, הצבה

✓ השם בבניין הפעיל בגזרות: חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 16

שם פועל מאותו השורש ומאותו הבניין	השורש
להגיד	1. נ-ג-ד
להזיע	2. י-ז-ע
להדיח	3. נ-ד-ח
להתיר	4. נ-ת-ר
להטיל	5. נ-ט-ל
להסיק	6. נ-ס-ק
להציל	7. נ-צ-ל

תרגיל 17

השורש	עבר נסתר
נ-כ-ר	1. הכיר
י-צ-ג	2. הציג
י-צ-ב	3. הציב
נ-ג-ש	4. הגיש
נ-פ-ל	5. הפיל
נ-ת-כ	6. התיך
נ-ק-ש	7. הקיש
י-צ-ת	8. הצית
י-צ-ב	9. הציב

שלמים, חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 18

1. (1) **לְהַקִּיף**, נ-ק-פ חפ"נ, השורש המשותף: נ-פ-ק
  - (2) **הַפְּלֵה**, נ-פ-ל חפ"נ, השורש המשותף: פ-ל-ל
  - (3) **הַשְּׁמָנָה**, ש-מ-נ שלמים, השורש המשותף: נ-ש-מ
  - (4) **לְהַקִּישׁ**, נ-ק-ש חפ"נ, השורש המשותף: נ-ש-ק
  - (5) **הַכְּתַמָּה**, כ-ת-מ שלמים, השורש המשותף: נ-ת-כ
  - (6) **הַצְּנִיעָה**, צ-נ-ע שלמים, השורש המשותף: י-צ-ע
  - (7) **הַטְּבָעָה**, ט-ב-ע שלמים, השורש המשותף: נ-ב-ט
  - (8) **הַבְּרָחָה**, ב-ר-ח שלמים, השורש המשותף: ב-ח-נ
  - (9) **הַגְּשָׁה**, נ-ג-ש חפ"נ, השורש המשותף: נ-ש-ג
  - (10) **מְפַסֵּד**, פ-ס-ד שלמים, השורש המשותף: ד-פ-ס
2. הזענו- הזעה; הסיק - הסקת; תצדיעו - הצדעה; יציבו - מַצֵּב; מציגים - מַצֵּג;
יטעינו - הטענה; מביטות - מבט; אשיג - הַשֵּׁג

בניינים הפעיל והופעל - שלמים, חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 19

1. **זוג 1:** השורש המשותף: פ-ר-כ
  - הפעיל, משמעות הבניין: פָּעִיל
  - פ-ר-כ, הופעל, משמעות הבניין: סָבִיל
- זוג 2:** השורש המשותף: נ-ש-ג
  - הופעל, משמעות הבניין: סָבִיל
  - נ-ש-ג, הפעיל, משמעות הבניין: פָּעִיל
- זוג 3:** השורש המשותף: י-צ-ב
  - הפעיל, משמעות הבניין: פָּעִיל
  - הופעל, משמעות הבניין: סָבִיל

2. קבוצה 1 : - כ-ת-ב
 הבניין המשותף : הפעיל
 המשמעות המשותפת : פעיל
- קבוצה 2 : - ד-ג-ש
 הבניין המשותף : הופעל
 המשמעות המשותפת : סביל

תרגיל 20

1. א.

משמעות הפועל : פעיל או סביל	הבניין
סָבִיל	1. הופעל
פָּעִיל	2. הפעיל
סָבִיל	3. הופעל
פָּעִיל	4. הפעיל
סָבִיל	5. הופעל
פָּעִיל	6. הפעיל

ב. (1) הָגַשׁ - הגיש

(2) מָתַר - מתיר

2. א.

פועל פָּעִיל	השורש
מבטיח	1. ב-ט-ח
יציעו	2. י-צ-ע
יסדיר	3. ס-ד-ר
הרכבתי	4. ר-כ-ב
מפילות	5. נ-פ-ל

השורש	פועל סביל
1. נ-ט-ל	הטלתי
2. י-צ-ג	מצגות
3. נ-כ-ר	מכר
4. נ-צ-ל	הצלו
5. ס-כ-מ	תספס

✓ בניינים: **נפעל**, **קל** (פעל) בגזרת **השלמים**

תרגיל 21

שורש	בניין	גוף	דרך / זמן
1. ב-ד-ק	נפעל	רבים	הווה (בינוני)
2. ס-ג-ר	נפעל	נסתרים	עתיד
3. ז-ק-נ	קל	יחידה	הווה (בינוני)
4. ל-ב-ש	קל	נוכחות, נסתרות	עתיד
5. ש-מ-ר	קל	מדברים	עבר
6. ז-כ-ר	נפעל	נוכחת	ציווי
7. ש-פ-ט	נפעל	מדבר	עבר
8. כ-ש-ל	נפעל	נוכחות, נסתרות	עתיד
9. ג-ד-ל	קל	יחיד	הווה (בינוני)
10. ק-ב-ר	נפעל	נסתרים	עבר
11. ט-מ-נ	קל	נוכחות	עבר
12. ש-פ-כ	נפעל	נסתרים	עתיד
13. ט-ר-פ	נפעל	יחידה	הווה (בינוני)
14. ש-ב-ת	קל	נסתרת	עבר

שורש	בניין	גוף	דרך / זמן
15. כ-ת-ב	נפעל	נסתר	עתיד
16. כ-נ-ס	נפעל	נוכחים	ציווי
17. ב-ח-נ	נפעל	רבות	הווה (בינוני)
18. ד-ק-ר	נפעל	מדבר	עתיד
19. ש-ב-ר	קל	נסתרים	עתיד
20. ק-ל-ט	נפעל	נוכחת	עתיד
21. ל-מ-ד	קל	נוכחות	ציווי
22. י-כ-ל	קל	נוכחים	עתיד
23. מ-ר-ח	קל	נוכחים	עבר
24. ג-נ-ב	נפעל	נסתרים	עבר

קל, נפעל, הפעיל, הופעל

תרגיל 22

תשובה
1. נְמָסַר
2. נִמְסָר
3. נִקְשַׁל
4. קָשַׁל
5. הִכְשִׁיל
6. הִקְשַׁל
7. סָגַר
8. נִסְגָּר
9. מִסְגִּיר
10. מִסְגָּר

תרגיל 23

השורש	הבניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)
1. פ-ק-ד	נפעל	נסתרות
2. פ-ק-ד	הפעיל	נסתרות
3. פ-ק-ד	הופעל	נוכחות
4. פ-ת-ר	נפעל	נסתרת
5. ב-ד-ק	נפעל	נוכח
6. ס-פ-ד	נפעל	נסתרים
7. פ-ת-ע	הופעל	נסתרים
8. פ-ת-ע	הפעיל	נסתרות
9. ז-כ-ר	קל	נסתרת
10. ז-כ-ר	נפעל	מדבר
11. ז-כ-ר	הפעיל	מדברים
12. ז-כ-ר	הופעל	נסתר
13. כ-ר-ת	קל	נסתרים
14. מ-ש-כ	נפעל	נסתרת
15. כ-ש-ל	נפעל	נסתרים
16. כ-ש-ל	הפעיל	נסתרים
17. ז-מ-נ	הופעל	נסתרות
18. ז-מ-נ	הפעיל	נוכחות
19. ק-ט-פ	נפעל	נסתר
20. מ-ס-ר	נפעל	נסתרות

תרגיל 24

1. נתקלים (2)
2. תדלף (1)
3. יגדל (3)
4. תסתרנה (1)
5. תרמנו (3)
6. נשמרו (4)
7. הכנסו (4)
8. נדברו (1)
9. השקעו (1)
10. ישכבו (4)
11. יגנבו (3)
12. נגרות (4)
13. הזכירו (2)
14. שתקנו (3)

✓ שם הפועל ושם הפעולה בבניינים: נפעל, קל בגזרת השלמים

תרגיל 25

שם הפעולה	שם הפועל	הבניין	השורש
שביתה	לשבת	קל	1. ש-ב-ת
הצמדות	להצמד	נפעל	2. צ-מד
למידה	ללמד	קל	3. ל-מ-ד
רדיפה	לרדף	נפעל	4. ר-ד-פ
הקלטות	להקלט	נפעל	5. ק-ל-ט
קליטה	לקלט	קל	6. ק-ל-ט
פתירה	לפתר	קל	7. פ-ת-ר
הסמכות	להסמך	נפעל	8. ס-מ-כ
השמרות	להשמר	נפעל	9. ש-מ-ר
דקירה	לדקר	קל	10. ד-ק-ר
הלכדות	להלכד	נפעל	11. ל-כ-ד
הכנסות	להכנס	נפעל	12. כ-נ-ס
מהילה	למהל	קל	13. מ-ה-ל
שפיכה	לשפך	קל	14. ש-פ-כ
הבדלות	להבדל	נפעל	15. ב-ד-ל

תרגיל 26 - קל, נפעל, הפעיל

שם פועל מאותו בניין	שם פעולה מבניין אחר	בניין	שורש
להמשך	מְשִׁיכָה	נפעל	1. מ-ש-כ
לחלק	הַחֲלֵקָה	קל	2. ח-ל-ק
להרקם	רְקִימָה	נפעל	3. ר-ק-מ
להשכיר	שְׂכִירָה	הפעיל	4. ש-כ-ר
לשלט	הַשְׁלֵטָה	קל	5. ש-ל-ט
למצא	הַמְצָאָה, הַמְצָאוֹת	קל	6. מ-צ-א
לבדק	הַבְדִּיקוֹת/ הַבְדִּיקָה	קל	7. ב-ד-ק

שם פעולה מבניין אחר	שם פועל מאותו בניין	בניין	שורש
הקָרַבָּה	לקרב	קל	8. ק-ר-ב
נְעִילָה	להנעל	נפעל	9. נ-ע-ל
הצְדָקָה	לצדק	קל	10. צ-ד-ק
כָּרִיתָה	להכרת	נפעל	11. כ-ר-ת
הפְתָדָה	לפתד	קל	12. פ-ח-ד
הקְשָלוֹת	להכשיל	הפעיל	13. כ-ש-ל
רְשִימָה / הַרְשָמָה	להרשם	נפעל	14. ר-ש-מ
החְזָרָה	לחזר	קל	15. ח-ז-ר

תרגיל 27 - קל, הפעיל

שם פעולה בבניין קל	שם פעולה בבניין הפעיל
צליחה	הצלחה
רכיבה	הרכבה
קליטה	הקלטה
יציבה	הצבה
כתיבה	הכתבה
פסיקה	הפסקה
דריכה	הדרכה
בְּעָרָה	הבערה
נהיגה	הנהגה

הצְלָחָה - השגה של דבר מסוים

צְלִיחָה - חציית תעלה, נהר, אגם מקצה אחד לשני

הַרְכָּבָה - חיבור חלקים שונים

רְכִיבָה - ישיבה ל גב סוס / חמור ותנועה

הַקְלָטָה - העתקה של צלילים על גבי תקליט

קְלִיטָה - תפיסה / הבנה שכלית של מה שרואים / שומעים

הַבְעָרָה - להעמיד משהו במקום מסוים

- צִיבָה - מצב של הגוף כאשר האדם עומד
- הִתְבָּה - פעולה של מי שמכתיב טקסט לאדם אחר
- כְּתִיבָה - רישום והעלאת דברים על הנייר באמצעות עט / עיפרון...
- הִפְסָקָה - פסק זמן במהלך פעילות מסוימת (לימודים, עבודה...)
- פְּסִיקָה - מתן פסק דין
- הִדְרָכָה - הוראה
- דְּרִיכָה - הנחת רגל על משטח
- הִבְעָרָה - הצתה / הדלקה של אש
- בְּעָרָה - התהליך שבו משהו בוער
- הִנְהָגָה - ראשות, הנהלה, מנהיגות
- נְהִיגָה - הפעולה של מי שנוהג בכלי רכב

תרגיל 28 - קל, נפעל, הפעיל, הופעל

1. (1) שמות פועל

(2) ש-א-ר

(3) הפעיל, נפעל

(4) הִשְׁאַרָה

(5) תִּשְׁאַר

2. (1) שמות פועל

(2) ד-ב-ק

(3) קל, נפעל, הפעיל

(4) א. הִדְבְּקוּת

ב. הִדְבְּקָה

(5) הִדְבְּקָתָה

3. (1) שמות פועל

(2) ש-ח-ק

(3) קל, נפעל

(4) שְׁחִיקָה

תרגיל 29 - קל, נפעל, הפעיל, הופעל

1. קל ; הבניין המשותף: הפעיל
2. נפעל ; הבניין המשותף: קל
3. הפעיל ; הבניין המשותף: הופעל
4. הפעיל ; הבניין המשותף: קל
5. קל ; הבניין המשותף: נפעל
6. הפעיל ; הבניין המשותף: קל

✓ **השם בבניינים: נפעל, קל בגזרת השלמים**

תרגיל 30

שם פועל מאותו שורש ומאותו הבניין	בניין
להזכר	1. נפעל
לזכר	2. קל
להגמל	3. נפעל
לפשט	4. קל
להלעג	5. נפעל
לרמס	6. קל
להשמט	7. נפעל
לשמט	8. קל
להדלק	9. נפעל
להתלש	10. נפעל
לתלש	11. קל
לסחט	12. קל
להסגר	13. נפעל

תרגיל 31 - קל, נפעל, הפעיל

- (1) מְרַגְמָה: ר-ג-מ ; שורש משותף: ג-ר-מ
(2) נִסְפָּח: ס-פ-ח ; שורש משותף: פ-ח-ס
(3) הַדְּבָקוֹת: ד-ב-ק ; שורש משותף: ב-ד-ק
(4) הַבְּרָגָה: ב-ר-ג ; שורש משותף: ג-ב-ר
(5) שְׂרִיקָה: ש-ר-ק ; שורש משותף: ק-ש-ר
(6) מְבַרְשֵׁת: ב-ר-ש ; שורש משותף: ש-ב-ר

✓ בניין נִפְעַל בגזרות: חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 32

השורש	הגוף (לפי ההקשר במשפט)	זמן / דרך
1. נ-ת-ק	נסתרים	בינוני (הווה)
2. י-צ-ב	נסתרות	עבר
3. י-צ-ת	נסתרת	בינוני (הווה)
4. נ-ז-ק	נסתרת	עתיד
5. נ-ש-א	נסתרים	עתיד
6. נ-ת-נ	נסתרת	עבר
7. נ-צ-ל	נסתרים	עבר
8. י-צ-ב	נסתרים	בינוני (הווה)
9. נ-ת-ק	נסתר	עתיד
10. י-צ-ת	נסתרת	עבר
11. נ-ש-א	נסתרות	בינוני (הווה)

✓ בניין קל בגזרות: חפ"נ, חפי"צ

תרגיל 33

שם פעולה	שם פועל	שורש
נְטִיעָה	לנטע, לטעת	1. נ-ט-ע
	לנדד	2. נ-ד-ר
יְצִירָה	ליצר	3. י-צ-ר
נְטִישָׁה	לנטש	4. נ-ט-ש
נְגִיעָה	לנגע, לגעת	5. נ-ג-ע
יְצִיקָה	לצקת	6. י-צ-ק
נְקִיטָה	לנקט	7. נ-ק-ט
נְבִירָה	לנבר	8. נ-ב-ר

קל, נפעל, הפעיל, הופעל

תרגיל 34

1. (2) נְגָשָׁה
2. (1) יְנַבְטוּ
3. (3) תְּצַבִּי
4. (3) יַבִּיט
5. (1) תִּתְנֶה
6. (1) נִכְר
7. (1) מְסַקֵּת
8. (4) תִּטַּל
9. (4) נְדַחוּת
10. (1) תִּשְׁלַח

תרגיל 35

1. **תִּנְבְּחוּ**: קל ; הבניין המשותף: הפעיל
2. **הִקְדַּם**: הפעיל ; הבניין המשותף: נפעל
3. **תִּגְשׁוּ**: הופעל ; הבניין המשותף: קל
4. **מָגִיר**: הפעיל ; הבניין המשותף: קל
5. **מָרְחֵתֶם**: קל ; הבניין המשותף: הופעל
6. **נִצְנַח**: קל ; הבניין המשותף: נפעל

תרגיל 36

א.

השורש	הבניין	צורת פועל נוספת מאותו שורש ומאותו בניין
1. ש-א-ל	נפעל	יִשְׁאַל
2. ס-פ-ר	קל	תִּסְפְּרִי
3. נ-ד-ח	הופעל	נִדְחַ
4. נ-ת-כ	הפעיל	תִּתְכַּנֶּה
5. ר-ק-ד	קל	תִּרְקֹדְנָה
6. נ-פ-ל	קל	אֶפֶל
7. נ-ב-ע	הופעל	יִבַּעַ
8. ה-ס-ע	קל	נִסְעֵנוּ
9. נ-ג-ע	הפעיל	מְגִיעוֹת
10. ט-ב-ע	הופעל	הִטְבְּעוּ

השורש	הבניין	צורת פועל נוספת מאותו שורש בבניין אחר
1. כ-ל-ל	הופעל	תְּכַלְלֶנָּה
2. ל-ק-ח	נפעל	תִּקַּח
3. נ-ת-נ	קל	נִתְּנָה
4. נ-ק-ש	הפעיל	נִקְשׂ
5. ס-ח-ב	נפעל	נִסְחַב
6. ח-ת-מ	הפעיל	חִתְּמוּ
7. ש-א-ר	נפעל	תִּשְׁאִיר
8. ב-ר-ח	הפעיל	תִּבְרַחִי
9. נ-ש-ק	קל	הִשְׁקֵנוּ
10. י-צ-ב	הפעיל	נִצְבְּתִי

✓ **השם בבניין נִפְעַל בגזרות: שלמים, חפ"נ, חפי"צ**

תרגיל 37

השורש	שם פועל מאותו שורש	שם פעולה מאותו שורש
פ-ק-ד	לְהַפְקִיד / לְפַקֵּד / לְהַפְקִיד	הַפְקִידוּת / הַפְקָדָה
נ-ד-ח		הִדְחָה
י-צ-ב	לְהַצִּיב	יְצִיבָה / הַצְבָּה
ר-ג-נ		נִרְגְּנוּת
ס-מ-כ	לְהַסְמִיךְ / לְסַמֵּךְ	הַסְמְכָה
כ-ב-ד		הַכְבִּדָה

הערה: בעמודות "שם פועל מאותו שורש" ו"שם פעולה מאותו שורש", לא נאמר מאיזה בניין, לכן לפניך מספר אפשרויות.

תרגיל 38 - קל, נפעל, הפעיל, הופעל

- (1) **הִפְסֵד**: פ-ס-ד ; השורש המשותף: ד-פ-ס
- (2) **נִצְרַב**: צ-ר-ב ; השורש המשותף: ב-צ-ר
- (3) **הִזְקָקוּת**: ז-ק-ק ; השורש המשותף: ז-ר-ק
- (4) **הִנְשָׂה**: נ-ג-ש ; השורש המשותף: ר-ג-ש
- (5) **נִרְחַב**: ר-ח-ב ; השורש המשותף: ב-ח-ר
- (6) **חֻבַּט**: ח-ב-ט ; השורש המשותף: ב-ט-ח
- (7) **שָׂרְפָה**: ש-ר-פ ; השורש המשותף: פ-ר-ש
- (8) **לְגִימָה**: ל-ג-מ ; השורש המשותף: ג-מ-ל
- (9) **חָרַשׁ**: ח-ר-ש ; השורש המשותף: ש-ח-ר
- (10) **תִּפְיָרָה**: ת-פ-ר ; השורש המשותף: פ-ת-ר
- (11) **הִתְרַסָּה**: ת-ר-ס ; השורש המשותף: ס-ת-ר
- (12) **גְּרִיסָה**: ג-ר-ס ; השורש המשותף: ס-ר-ג
- (13) **נִרְשָׁם**: ר-ש-מ ; השורש המשותף: ש-מ-ר

בניינים קל ונפעל - שלמים, חפ"נ, חפ"צ

תרגיל 39

- זוג 1**: שורש משותף: ק-ב-ע
- נפעל, משמעות בניין: סָבִיל
  - קל, משמעות בניין: פָּעִיל
- זוג 2**: שורש משותף: ב-ד-ק
- נפעל, משמעות בניין: סביל
  - קל, משמעות בניין: פָּעִיל
- זוג 3**: שורש משותף: ש-ב-ר
- קל, משמעות בניין: סָבִיל
  - נפעל, משמעות בניין: סָבִיל

תרגיל 40 - קל, נפעל, הפעיל, הופעל

- נ-כ-ש, הופעל
  - ז-ר-ע, קל
  - נ-פ-ל, הופעל
  - מ-נ-ע, נפעל
- משמעות משותפת: סביל
- נ-ט-ש, קל (המשמעות: פִּעֵל. הנושא של המשפט יעשה את הפעולה)

✓ בניינים פִּעֵל, פִּעֵל, הַתְּפִיעֵל בגזרת השלמים

תרגיל 41

שורש	בניין	גוף	דרך / זמן
1. ה-פ-כ	התפעל	נסתרת	עבר
2. נ-פ-ח	פועל	רבות	בינוני (הווה)
3. ב-ט-ל	פיעל	נוכח	עבר
4. ק-ש-ר	התפעל	מדבר	עתיד
5. צ-ל-מ	פיעל	נוכחת	ציווי
6. כ-פ-ר	פועל	נסתר	עתיד
7. ס-ב-כ	התפעל	נסתרים	עתיד
8. ז-נ-ק	פיעל	נוכחת	עתיד
9. צ-ב-ר	התפעל	רבים	בינוני (הווה)
10. ש-ת-פ	פיעל	מדברים	עתיד
11. ש-פ-ר	פועל	נסתרים	עבר

תרגיל 42

השורש	הבניין	הגוף (לפי ההקשר במשפט)
1. פ-צ-ל	פיעל	נסתר
2. ת-ק-נ	פועל	נסתרים
3. צ-ד-ק	התפעל	נסתרת
4. ש-ק-פ	פיעל	נסתרים
5. ש-ד-ל	התפעל	נסתרות
6. מ-ק-ד	התפעל	נסתרים
7. ק-ב-ל	פיעל	נוכחים
8. ש-ק-מ	פועל	נסתרת
9. ד-ב-ר	פיעל	נוכחים
10. א-מ-נ	התפעל	מדבר
11. ש-ל-ב	פיעל	נסתרת
12. ס-ג-ל	התפעל	נסתרות
13. ש-מ-ש	פיעל	נסתרות
14. ק-ד-מ	פועל	נוכחת
15. ק-ז-ז	פועל	נסתרים
16. ו-ת-ר	פיעל	מדברת
17. ס-פ-ק	התפעל	נוכח
18. ס-פ-ק	פיעל	נוכחת
19. ס-פ-ק	פועל	נסתרת
20. צ-י-ר	התפעל	נסתרת

תרגיל 43

1. (4) יִבְקֶשׁוּ	5. (2) הִשְׁתַּדְּלוּ
2. (1) מְסִימֵת	6. (1) דִּבְרוּ
3. (4) מְשִׁיכִים	7. (4) מְסַתְמָנֵת
4. (2) שְׁלֶבָה	8. (3) תִּקְבְּלֶנָה

✓ שם הפועל ושם הפעולה בבניינים: פיעל, התפעל בגזרת השלמים

תרגיל 44

א.

שם פעולה מאותו בניין	שם פועל מאותו בניין	הבניין	השורש
פסול	לְפָסַל	פיעל	1. פ-ס-ל
הִסְתַּכְּנוֹת	לְהִסְתַּכֵּן	התפעל	2. ס-כ-נ
שָׁכַן	לְשַׁכֵּן	פיעל	3. ש-כ-נ
הִתְחַבְּרוֹת	לְהִתְחַבֵּר	התפעל	4. ח-ב-ר
הִשְׁתַּפְּכוֹת	לְהִשְׁתַּפֵּךְ	התפעל	5. ש-פ-כ

ב.

שם פעולה מבניין אחר	שם פועל מבניין אחר	הבניין	השורש
טָגַן (פיעל)	לְטַגֵּן (פיעל)	התפעל	ט-ג-נ
הִתְקַשְּׁרוֹת (התפעל) / קָשְׁרָה (קל)	לְהִתְקַשֵּׁר (התפעל) / לְקַשֵּׁר (קל)	פיעל	ק-ש-ר
הִסְתַּלְקוֹת (התפעל) / סָלְקָה (קל)	לְהִסְתַּלֵּק (התפעל) / לְהַסְלִיק (הפעיל)	פיעל	ס-ל-ק
צָנַן (פיעל)	לְצַנֵּן (פיעל)	התפעל	צ-נ-נ
הִתְחַלְקוֹת (התפעל) / הִחְלְקָה	לְהִתְחַלֵּק (התפעל) / לְהַחְלִיק (הפעיל)	פיעל	ח-ל-ק

הערה: בעמודות "שם פועל מבניין אחר" ו"שם פעולה מבניין אחר", לא נאמר מאיזה בניין, לכן לפניך מספר אפשרויות.

כל הבניינים

תרגיל 45

1. (1) כ-ש-ר, הפעיל
(2) ר-ג-ז
(3) ש-ב-ש
(4) מ-נ-ע

2. (1) ס-ג-ר
(2) צ-ב-ע
(3) ס-ד-ר
(4) ב-ק-ש, פיעל

3. (1) נ-ק-ש
(2) ז-מ-נ
(3) פ-ק-ד, נפעל
(4) נ-צ-ל

תרגיל 46

1. **תִּשְׁקַפְּנָה**: הפעיל ; הבניין המשותף: התפעל
2. **נִדְּבִי**: פיעל ; הבניין המשותף: נפעל
3. **מִפְּעַל**: הופעל ; הבניין המשותף: פועל
4. **הִצְטִינִי**: התפעל ; הבניין המשותף: הפעיל
5. **רָטְנוּ**: קל ; הבניין המשותף: פיעל
6. **מִכּוֹן**: פועל ; הבניין המשותף: הופעל
7. **תִּתְמַשְׁכְּנָה**: התפעל ; הבניין המשותף: הפעיל

✓ שורש בן ארבע אותיות בבניינים: פיעל, פועל והתפעל

תרגיל 47

שורש	בניין	שם פועל	שם פעולה
1. ע-ר-ע-ר	פיעל	לְעָרַעַר	עָרְעוּר
2. א-כ-ז-ב	התפעל	לְהִתְאַכְּזֹב	הִתְאַכְּזְבוּת
3. ב-ז-ב-ז	פועל		
4. ק-ש-ק-ש	פיעל	לְקַשְׁקֵשׁ	קִשְׁקִישׁ
5. ח-ל-ח-ל	פיעל	לְחַלְחֵל	חִלְחִיל
6. ת-ס-ב-כ	פועל		
7. ת-ס-ב-כ	פיעל	לְתַסְבֵּךְ	תַּסְבִּיךְ
8. ח-ש-מ-ל	התפעל	לְהִתְחַשְׁמֵל	הִתְחַשְׁמְלוּת
9. ש-פ-ש-פ	התפעל	לְהִשְׁתַּפְּשֵׁף	הִשְׁתַּפְּשְׁפוּת
10. ש-פ-ש-פ	פיעל	לְשַׁפְּשֵׁף	שִׁפְשֵׁף
11. צ-ח-צ-ח	פועל		
12. צ-מ-ר-ר	התפעל	לְהִצְטַמְרֵר	הִצְטַמְרְרוּת
13. א-כ-ס-נ	פיעל	לְאַכְסֹן	אִכְסִין
14. כ-ר-ב-ל	התפעל	לְהִתְכַרְבֵּל	הִתְכַרְבְּלוּת

תרגיל 48

.א

שם פועל	שם פועל	שם פועל	שם פועל
מאותו בניין	מאותו בניין	מבניין אחר	מבניין אחר
1. לְהִצְטַמְצֵם	הִצְטַמְצְמוּת	לְצַמְצֵם (פיעל)	צִמְצוּם (פיעל)
2. לְגַלְגֵּל	גִּלְגוּל	לְהִתְגַּלְגֵּל (התפעל)	הִתְגַּלְגְּלוּת (התפעל)
3. לְהִסְתַּנָּר	הִסְתַּנְּרוּת	לְסַנֵּר (פיעל)	סָנְוֵר (פיעל)
4. לְבַזְבוֹ	בְּזוּז	לְהִתְבַּזְּבוֹ (התפעל)	הִתְבַּזְּבוּת (התפעל)
5. לְהִתְאַרְגֵּן	הִתְאַרְגְּנוּת	לְאַרְגֵּן (פיעל)	אַרְגוּן (פיעל)
6. לְהִתְפַּרְסֵם	הִתְפַּרְסְמוּת	לְפַרְסֵם (פיעל)	פְּרָסוּם (פיעל)

שם פעולה מבניין אחר	שם פעולה מאותו בניין	שם פועל מבניין אחר	שם פועל מאותו בניין
השתרבות (התפעל)	שרבוב	להשתרבב (התפעל)	7. לשרבב
השתכשכות (התפעל)	שכשוך	להשתכשך (התפעל)	8. לשכשך
בלבול (פיעל)	התבלבלות	לבלבל (פיעל)	9. להתבלבל
מרמור (פיעל)	התמרמרות	למרמר (פיעל)	10. להתמרמר
התנדנדות (התפעל)	נדנד	להתנדנד (התפעל)	11. לנדנד
התערבות (התפעל)	ערבוב	להתערבב (התפעל)	12. לערבב
הסתרבלות (התפעל)	סרבול	להסתרבל (התפעל)	13. לסרבב
הדלדלות (התפעל)	דלדול	להדלדל (התפעל)	14. לדלדל

ב.

שם פעולה מאותו השורש ומאותו הבניין	פועל בעבר נסתר מאותו השורש בבניין אחר
צלצול	1. הצטלצל (התפעל)
סלסול	2. הסתלסל (התפעל)
הסתכסכות	3. סכסך (פיעל)
תגבור	4. תגבר (פועל)
הדרדרות	5. דרדר (פועל) / דרדר (פיעל)
מספור	6. מספר (התפעל)
התערבלות	7. ערבב (פיעל) / ערבב (פועל)

תרגיל 49

א. (1) א. שורש: ת-פ-ק-ד; בניין: פיעל

ב. שורש: פ-ק-ד; בניין: קל

(2) א. שורשית (פה"פ)

ב. תחילית של עתיד

ב. (1) א. שורש: ג-מ-ל; בניין: קל

ב. שורש: ת-ג-מ-ל; בניין: פיעל

(2) א. תחילית של עתיד

ב. שורשית (פה"פ)

ג. (1) א. שורש: מ-ח-ז-ר; בניין: פיעל

ב. שורש: ח-ז-ר; בניין: פיעל

(2) המ"מ הראשונה – תחילית (של בינוני = הווה); המ"מ השנייה – שורשית (פה"פ)

בניינים פיעל ופועל - שלמים (כולל שורש מרובע)

תרגיל 50

1. זוג 1: שורש משותף: ת-ר-ג-מ

- פיעל, משמעות הבניין: פָּעִיל

- פועל, משמעות הבניין: סָבִיל

זוג 2: שורש משותף: ש-י-פ

- פיעל, משמעות הבניין: פָּעִיל

- פועל, משמעות הבניין: סָבִיל

זוג 3: שורש משותף: א-ר-ג-נ

- פועל, משמעות הבניין: סָבִיל

- פיעל, משמעות הבניין: פָּעִיל

2. קבוצה 1: - מ-ג-נ
- ש-ק-ל-ל
- א-ח-ס-נ
הבניין המשותף: פועל
המשמעות המשותפת: סָבִיל

קבוצה 2: - ק-ר-צ-פ
- ד-ק-ל-מ
- א-כ-ל-ס
הבניין המשותף: פיעל
המשמעות המשותפת: סָבִיל

תרגיל מסכם

תרגיל 51

1. **תְּתַדְרְכְנָה**: פיעל ; הבניין המשותף: התפעל
2. **רְדוּדוֹת**: קל ; הבניין המשותף: פיעל
3. **תְּפַרְנְסָנָה**: פיעל ; הבניין המשותף: הפעיל
4. **הִתְתַּמָּה**: הופעל ; הבניין המשותף: פועל
5. **יִמְרְחוּ**: נפעל ; הבניין המשותף: פיעל

תרגיל 52

צורה נוספת מאותו שורש לפי ההנחיה	הבניין
לְהַגִּיזוּ	קל
מִתְחַשֵּׁב	פועל
תִּיּוֹק	פיעל
תִּתְנַצֵּלִי	הפעיל
תִּשְׁלַט	התפעל
יִשְׁבֹּת	הופעל
לְחַבֵּר	פועל
קָרַצַּף	פיעל
נִסְפָּגַת	קל
הִחְלָטָה	הופעל
הִבִּיעָה	הופעל
נִשְׁקַף	התפעל
שִׁכְנְעֵנוּ	פועל

א.

השורש	הבניין	צורת פועל נוספת מאותו שורש ומאותו בניין
1. ש-כ-נ	התפעל	יִשְׁתַּכְּנוּ
2. ס-ד-ר	הפעיל	מִסְדִּירָה
3. ש-ע-מ-מ	פועל	שֶׁעִמְמָה
4. ז-ק-פ	נפעל	נִזְקָף
5. צ-נ-נ	פיעל	צָנְנוּ
6. ת-ר-ג-מ	התפעל	יִתְרַגְּמוּ
7. ש-ת-ק	הופעל	יִשְׁתַּקּוּ
8. נ-צ-ל	נפעל	נִצְּלִים
9. נ-ג-ס	קל	יִנָּגֵס
10. ס-ק-ר-נ	פיעל	סִקְרוּ

ב.

השורש	הבניין	צורת פועל נוספת מאותו שורש בבניין אחר
1. נ-צ-ל	פיעל	יִצְּלוּ
2. ת-כ-נ-ת	פועל	תִּכְנְתוּ
3. נ-ש-א	התפעל	הִשְׁיֵאֵי
4. ל-ק-ח	קל	נִלְקַח
5. ד-ר-כ	הפעיל	דָּרְכִי
6. נ-כ-ר	התפעל	מִכְרֹת
7. ש-מ-ש	פועל	מִשְׁתַּמֵּשׂ
8. נ-ת-נ	נפעל	נִתְּן
9. נ-ג-ש	הופעל	מִגִּישָׁה
10. ת-פ-ק-ד	פיעל	יִתְּפְּקֵד

תרגיל 54

- (1) דָּגוּל = ד-ג-ל (השאר שורש : ג-ד-ל)
- (2) שָׁקַר = ש-ק-ר (השאר שורש : ק-ש-ר)
- (3) פְּסִילָה = פ-ס-ל (השאר שורש : פ-ל-ס)
- (4) הַתְּרַסָּה = ת-ר-ס (השאר שורש : ס-ת-ר)
- (5) מְעִילָה = מ-ע-ל (השאר שורש : נ-ע-ל)
- (6) אֶלְתוֹר = א-ל-ת-ר (השאר שורש : א-ת-ר)
- (7) לְהַתְחַשְׁבֵּן = ח-ש-ב-נ (השאר שורש : ח-ש-ב)
- (8) נֶאֱמַן = א-מ-נ (השאר שורש : נ-א-מ)
- (9) סִיּוּם = ס-י-מ (השאר שורש : ס-ת-מ)
- (10) שָׁקַט = ש-ק-ט (השאר שורש : ק-ש-ט)
- (11) לְצַלֵּל = צ-ל-ל (השאר שורש : נ-צ-ל)
- (12) מְשַׁלֵּם = ש-ל-מ (השאר שורש : מ-ש-ל)
- (13) לְפַדֵּל = פ-ד-ל (השאר שורש : ד-ל-פ)
- (14) תִּקְשׁוּר = ת-ק-ש-ר (השאר שורש : ק-ש-ר)

תרגיל 55

1. (4) בניין הפעיל
2. (2) בניין פיעל

תרגיל 56

- א. (1) יִדְלָדְלוּ - דָּלְדוּל ; מְתַפְעֵלֶת - תַּפְעוּל ; יִתְאַגְרוּ - הַתְאַגְרָפוּת
- (2) הַפּוּעַל - מְצַחֵצַח ; הַמְשַׁמְעוֹת הַמְשׁוֹתֶפֶת - סָבִיל
- ב. הפעלים בסעיף (1) הם בעלי ארבע אותיות שורש.

תרגיל 57

השורש	הבניין	הגוף	הזמן / הדרך
	פיעל	נוכחים	עתיד
		נוכחים	ציווי
	קל	נוכחים	ציווי
צ-י-ד	התפעל	נוכחים	ציווי
ק-פ-ד	הפעיל	נוכחים	ציווי

(1) גוף נוכחים

(2) ילדים, התלבשו מיד!

תרגיל 58

א. (1) תְּקִיעָה

(2) נְתַקַּע (נפעל)

ב. (1) סִיּוּם

(2) הִסְתִּימִים

ג. (1) מְאַפְּקֵן

(2) מְתַאַפְּקֵן

תרגיל 59

1. א. שני פעלים מאותו בניין: הוחלט, תוצג

הוחלט: ח-ל-ט, הופעל, עבר, נסתר

תוצג: י-צ-ג, הופעל, עתיד, נסתרת

ב. (1) ד-ג-מ

(2) יְגַמְדוּ

ג. (1) יגישו, הצעה = בניין: הפעיל

(2) להתנגש (בניין התפעל)

2. א. (1) משיגות = נ-ש-ג

(2) השָׁגָה / הִשָּׁג

ב. (1) איפור = פיעל / הלבשה = הפעיל

(2) נרשמתי לקורס איפור כלות.

הכדורגלן מחליף בגדים בחדר ההלבשה.

תרגיל 60

1. א. (2)

פועל	שורש	בניין
התקיימה	ק-י-מ	התפעל
הביע	נ-ב-ע	הפעיל
תחייב	ח-י-ב	פיעל
הושגה	נ-ש-ג	הופעל

הערה: קיים פועל נוסף בקטע המתאים לשיבוץ בסעיף (2) והוא **גרם** = ג-ר-מ, בניין קל, אך שים לב לסעיף (3). יש להעתיק פועל אחד שלא ניתן ליצור ממנו שם פועל באותו בניין. הפועל גרם יכול להחליף כל אחד משלושת הפעלים: התקיימה, הביע, תחייב

(3) התקיימה – התקיימות; הביע – הבעה; תחייב – חיוב אז גרם – גרימה לפועל הושגה אין שם פועל כי זהו בניין הופעל

ב. (2)

שם פעולה	שורש	בניין	שם פועל
פגישה	פ-ג-ש	קל	לפגש
השתתפות	ש-ת-פ	התפעל	להשתתף
סיום	ס-י-מ	פיעל	לסיים
הכרעה	כ-ר-ע	הפעיל	להכריע

2. א. המציל, ההצלה, הציל = נ-צ-ל

ב. (1) הציל = משמעות הבניין: פעיל

(2) כאשר רוצים להתמקד במבצע הפעולה.

ג. (1) טביעה = ט-ב-ע

(2) הטביע (הפעיל)

משפט: הכדורסלן הטביע את הכדור בסל.

תרגיל 61

1. א. **נְבִיט** = נ-ב-ט, הפעיל   **נָבַט** = נ-ב-ט, נפעל   **נָבַט** = נ-ב-ט, קל
ב. **נְבִיטָה**
ג. **נְבִיט** בתמונה שבתערוכה.
הכעס **נָבַט** בפניו.
הצמח **נָבַט** לאחר שהשקינו אותו.
2. א. **נְתַק** = נ-ת-ק, נפעל   **נִתְקַ** = נ-ת-ק, פיעל
ב. **נִתּוּק**
ג. חוט החשמל **נִתְק** ממקומו.
הילד **נִתְק** את השיחה.
ד. **נִתְקַת** (3)
3. א. **נְשָאוּ** = נ-ש-א ; נפעל
נָשְאוּ = נ-ש-א ; קל
נְשִיא = נ-ש-א ; הפעיל
ב. (1) **נְשָאוּ** , **נְשִיא**
(2) כאשר רוצים להתמקד במבצע הפעולה.
4. א. (משפט I) - ק-צ-ר, קל   (משפט II) - ת-ק-צ-ר, פיעל
ב. (משפט I) תחילית של עתיד   (משפט II) שורשית (פה"פ)
ג. (1) **קוֹצֵר**
5. א. **יָצַג** = י-צ-ג, פיעל   **יִצִיג** = י-צ-ג, הפעיל
ב. **הִצָּגָה**
ג. (1) שורשית (פה"פ)
(2) תחילית של עתיד
ד. עורך הדין **יָצַג** את הנאשם בבית המשפט.
עורך הדין **יִצִיג** את טיעונו בפני השופט.

6. א. (משפט I): ח-ז-ק ; הופעל

(משפט II): ת-ח-ז-ק ; פועל

ב. (משפט I) תחילית של עתיד (משפט II) שורשית (פה"פ)

ג. (1) סָבִיל

(2) כאשר רוצים להתמקד בפעולה עצמה.

ד. (2) מְחַזְקִים

תרגיל 62

1. א.

– מ-ש-כ, נפעל

– ה-מ-ר, פיעל

– נ-ט-ל, הופעל

– ס-י-ג, התפעל

– ש-מ-ט, הופעל

ב. סָבִיל

ג. (4) תַּמְשֵׁךְ

ד. להַמְרֵ, הַמּוֹר

2. א. (1) אמור / עברו

(2) מהודק

(3) שדרגנו = ש-ד-ר-ג

(4) הגיש (נ-ג-ש)

(5) לסיים

(6) השתלמות (התפעל), פיקוח (פיעל) / פגישה (קל) / הצלחה (הפעיל)

ב. (1) שלח (פָּעִיל) - נשלח (סָבִיל)

(2) הזמנה = ז-מ-נ

תרגיל 63

1. א. יקדם = פיעל   יקדם = קל

ב. (4) קדמה

2. (1) נגרמה - משמעות הבניין: סביל

(2) משיג - משמעות הבניין: פעיל

(3) צליעה = קל ; שיתוף = פיעל / עמידה = קל

3. א. (1) קבוצה I: מסקות, להפיר, נתן   שם הגזרה: חפ"נ

קבוצה II: הצעתי, הציגו   שם הגזרה: חפ"צ

(2) בניין הפעיל (הפעלים הם: הצעתי, להכיר, הציגו)

ב. (1) טלטלו, נספר (הגזרה של פעלים אלה היא שלמים).

(2) הטלטלו ; נספפר

4. א.

פעלים שבהם המ"ם היא תחילית	פעלים שבהם המ"ם היא שורשית
מִיבְּאִים	מְחַשֵּׁב
מְזִיק	מְרוּט
מְפָנֵם	מְסַגֵּר
מְטַשְּׁטֵשׁ	מְלָטוּ

ב. מרוט = קל   מזיק = הפעיל   מלטו = פיעל

ג. העובד בחנות מסגר את תמונת החתונה של הזוג הצעיר.

5. א.

פעלים שבהם הה"א היא תחילית	פעלים שבהם הה"א היא שורשית
הִרְכַּב	הִבְהֵב
הִתְאַפְּנוּ	הִדַּק
הִתַּר	הִרוּס
הִשְׁאַל	

ב. התר = הפעיל (הוא: התיר), הדק = פיעל (הוא: הדק)

ג. (1) להשאל

(2) האם אתה יכול להשאל לי את העט שלך?

מילים שאותיות התי"ו בהן אינה שורשית	מילים שאותיות התי"ו בהן אינה שורשית	מילים שאותיות התי"ו בהן אינה שורשית
תַּתִּיק	הִסְתִּיעוּ	תִּפְעַל
תַּתְרַגֵּל	הִשְׁתַּמֵּשׁ	תִּקְתֹּק
תַּתְמַם	תִּסְעוּ	יִתְרַגְמוּ
תַּפְסֵת	תִּשְׁלַט	נִתְפַס
	שְׁלוּבוֹת	תְּלוּשׁ
	הִתְעַלְמָתוֹן	תִּמְרָץ
	תִּמְרָץ	

הערה: הפועל תִּמְרָץ יכול להיות בבניין פועל (מלשון תִּמְרָץ) ואז התי"ו היא שורשית אֲו בבניין הפעיל (מלשון לדרבן, לזרז) ואז התי"ו היא תחילית. הכפילות כאן נובעת מכיוון שהפועל אינו מובא בהקשר, כלומר הוא אינו משובץ במשפט.

תרגיל 64

1. זוג I - ק-ש-ת, הפעיל, נסתר, עבר
- הגנב ש-ת-ק, התפעל, נסתר, עבר
- שני הפעלים שונים זה מזה בשורש ובבניין, וזהים זה לזה בגוף ובזמן
- זוג II - ק-ס-מ, הפעיל, נסתר, הווה (בינוני)
- מ-ס-ק, קל, נסתר, עבר
- שני הפעלים שונים זה מזה בשורש, בבניין ובזמן, וזהים זה לזה בגוף
- זוג III - ג-ב-ר, התפעל, נסתר, עתיד
- ג-ב-ר, הפעיל, נסתר, עתיד
- שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, וזהים זה לזה בשורש, בגוף ובזמן
- זוג IV - ש-ע-נ, הפעיל, נוכחות, ציווי
- ש-ע-נ, נפעל, נוכחות, ציווי
- שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, וזהים זה לזה בשורש, בגוף ובזמן

זוג V - ד-ר-כ, קל, נוכחים, עתיד
- ת-ד-ר-כ, פיעל, נסתרים, עבר
שני הפעלים שונים זה מזה בשורש, בבניין, בזמן, ובגוף

זוג VI - ט-ע-נ, נפעל, נסתר, עבר
- ט-ע-נ, קל, מדברים, עתיד
שני הפעלים שונים זה מזה בבניין, בגוף ובזמן, וזהים זה לזה בשורש

זוג VII - מ-ח-ז-ר, פועל, נסתר, עבר
- ח-ז-ר, הופעל, נסתר, הווה (בינוני)
שני הפעלים שונים זה מזה בשורש, בבניין ובזמן, וזהים זה לזה בגוף

2. א. ינהג
ב. למדנו
ג. מגדלים

ניתוח ומיון שמות לפי דרכי תצורה

✓ שורש ומשקל (גזרה מסורגת)

תרגיל 65

- א. 1. תַּפְּקוּד : ת-פ-ק-ד, השאר שורש : פ-ק-ד
2. מְחֻשָּׁב : מ-ח-ש-ב, השאר שורש : ח-ש-ב
3. בְּחִירָה : ב-ח-ר, השאר שורש : ח-ב-ר
4. תַּרְגוּל : ת-ר-ג-ל, השאר שורש : ר-ג-ל
5. מְסַפֵּר : מ-ס-פ-ר, השאר שורש : ס-פ-ר
6. אֶזְכָּר : א-ז-כ-ר, השאר השורש : ז-כ-ר
7. נִמְוָק : נ-מ-ק, השאר שורש : נ-ק-מ
8. צַחְקוּק : צ-ח-ק-ק, השאר שורש : צ-ח-ק
9. כְּסִיסָה : כ-ס-ס, השאר שורש : ס-כ-ס-כ

- ב. 1. (1) מְגַבֵּת
(2) הַצָּבָה
(3) הַתְחַדְּשׁוּת / הַזְדַּקְרוּת / תְּרֻגוּם

2. (1) הַתְנַזְּרוּת / צַחְקוּק
(2) הַדְּחָה / הֶגֶד
(3) הַצָּעָה

3. (1) מַצָּב
(2) הַמּוֹר / צְרֻזִיר / הַשְּׁתַקָּה / פְּכַפּוּד
(3) הַפֵּר

תרגיל 66

1. הַתְחַזְּקוּת = הַתְּפַעֵל, חֻזַק = פִּיעֵל, תְּחַזּוּק = פִּיעֵל
2. בְּדוּל = פִּיעֵל, נְבַדְלוּת = נִפְעֵל, הַבְּדִל = הַפְעִיל, הַבְּדִלָּה = הַפְעִיל
3. הַסְפֵּד = הַפְעִיל, הַתְנַשְּׁמוּת = הַתְּפַעֵל, דְּמוּם = פִּיעֵל, זְלוּזָל = פִּיעֵל
4. הַזְכָּרָה = הַפְעִיל, הַזְכָּרוּת = נִפְעֵל
5. דְּרִיכָה = קֵל, הַדְּרַכָּה = הַפְעִיל, תְּדַרוּדָּה = פִּיעֵל

6. הַצְלָה = הפעיל, הַצְלָה = הפעיל, הַנְצָלוֹת = נפעל, הַתְנַצְלוֹת = התפעל
7. שְׁדָרוֹג = פיעל, דְחִיסָה = קל, הַשְתַרְבְבוֹת = התפעל, הַמְטָרָה = הפעיל
8. קְשִׁירָה = קל, הַתְקַשְרוֹת = התפעל, הַקְשָרוֹת = נפעל

תרגיל 67

1. הַתְקַלּוֹת (בניין נפעל. הוא אתמול נִתְקַל) .
2. קְדוּשׁ .
3. הַרְעָלָה (הפעיל) .
4. הַטְלָטְלוֹת .
5. שְׁלִיחָה (קל) .
6. צְרִיכָה .

משמעויות של משקלים בסיסיים

תרגיל 68

משמעות	משקל	שורש
תכונה	קטיל	1. צ-ד-ק
מקום	מקטל	2. ד-ב-ר
בעל מקצוע	קטלן	3. ס-ד-ר
מחלות	קטלת	4. ח-ז-ר
מקום	מקטלה	5. פ-ק-ד
תכונה	קטיל	6. א-מ-צ
בעל מקצוע	קטלן	7. ק-ל-ד
כלי / מכשיר	מקטלת	8. ק-ל-ד
מקום	מקטלה	9. ט-ב-ע
בעל מקצוע	קוטל	10. ק-ס-מ
כלי / מכשיר	מקטלת	11. י-צ-ג
כלי / מכשיר	מקטל	12. ל-ח-מ
מקום	מקטל	13. ק-ד-ש
תכונה	קטיל	14. ח-ב-ב
מקום	מקטלה	15. ז-ב-ל

שורש	משקל	משמעות
16. ר-ג-ל	מְקַטֵּל (בינוני של בניין פיעל)	בעל מקצוע
17. ר-ג-ז	קִטְלוֹן	תכונה
18. נ-צ-ל	מְקַטֵּיל (בינוני של בניין הפעיל)	בעל מקצוע
19. ק-ט-ר	מְקַטְּלֵת	כלי / מכשיר
20. ש-ט-ח	מְקַטֵּל	מקום
21. ק-ל-ט	קִטְלָת	כלי / מכשיר
22. ק-צ-ר- צ-ר	קִטְלָטֵל	הקטנה
23. נ-ה-ר	מְקַטְּלָה	מקום
24. פ-ר-צ	מְקַטֵּל	מקום
25. ח-ר-ט	מְקַטְּלָה	כלי / מכשיר
26. פ-ח-ד	קִטְלוֹן	תכונה

תרגיל 69

1. מְשַׁקֵּל (מכשיר), השאר: מקום
2. מְגַלְּשָׁה (כלי), השאר: מקום
3. דְּבָרָן (תכונה), השאר: בעל מקצוע
4. מְבַרְּשֵׁת (כלי), השאר: מחלות
5. בְּצִיר (עונה חקלאית), השאר: תכונה
6. מְגַרְּסָה (כלי), השאר: מקום
7. מְנַשֵּׂא (כלי), השאר: מקום
8. אֲבִיב (עונה חקלאית), השאר: תכונה
9. שְׁחָקוֹן (בעל מקצוע), השאר: תכונה
10. מְטַבֵּחַ (מקום), השאר: כלי

תרגיל 70

1. מחלות
2. בעל מקצוע
3. מקום

זיהוי המשקל

תרגיל 71

משקל	שורש
קטול	1. צ-ל-צ-ל
מקטל	2. נ-ט-פ
קטילה	3. צ-ל-ב
קטלת	4. ק-צ-ר
מקטלת	5. י-צ-ג
קטיל	6. ב-צ-ר
מקטל	7. ד-ח-פ
קטיל	8. ש-ל-ט
קטלן	9. צ-נ-ח
קטיל	10. ע-ש-ר
תקטיל	11. ב-ל-ט
קטלון	12. ש-ג-ע
מקטל	13. ח-ש-ב
מקטלת	14. כ-פ-ל
קטל	15. ז-ב-נ
תקטיל	16. ק-צ-ב
מקטלה	17. ש-ט-ר
קטלת	18. ט-י-ס
מקטלה	19. ש-ח-ז
הקטלה	20. צ-ב-ע
מקטלה	21. ד-ר-כ
מקטלת	22. ח-ב-ר
תקטיל	23. מ-ר-צ
קטלון	24. ז-כ-ר

שורש	משקל
25. צ-ד-ק	קטיל
26. ק-ר-נ	מקטיל
27. ש-מ-ר	קוטל
28. צ-ל-מ	מקטלה
29. נ-ג-ב	מקטיל
30. ח-ב-ט	מקטיל

תרגיל 72

1. **מַתְּכֶת** (מקטלת), השאר משקל: קטלת
2. **מִסְמֵר** (מקטל), השאר משקל: מקטיל
3. **מַפְסֵק** (מקטל), השאר משקל: מקטלה
4. **מִכְחֹל** (מקטול), השאר משקל: מקטול
5. **הִרְכַּב** (הקטל), השאר משקל: הקטלה
6. **נָגַר** (קטל), השאר משקל מקטל

✓ **בסיס וצורן סופי** (גזרה קווית)

תרגיל 73

משמעות צורן	מילה חדשה
פריט לבוש	1. גופייה
הקטנה	2. כוסית
הקטנה	3. פתקית
בעל מקצוע	4. ימאי
אוספים	5. תעריפון
כלי תחבורה	6. מכונית
כלי תחבורה	7. אורון
שם עצם מופשט	8. ציונות
תכונה	9. קולני
בעל מקצוע	10. דגלן
בעל מקצוע	11. במאי
שם תואר	12. גורלי
שם עצם מופשט	13. מורכבות
מקצועות	14. רוקחות
בעל מקצוע	15. פרדסן
בעל מקצוע	16. כימאי
מקום	17. פעוטון
שם תואר	18. אכזרי
כתב עת	19. תקופון
שם עצם מופשט	20. כמות
בעל מקצוע	21. משפטן
תכונה	22. תחביבן
שם תואר	23. עורפי
כלי תחבורה	24. חללית

משמעות צורן	מילה חדשה
הקטנה	25. בקבוקון
שם עצם מופשט	26. בגרות
אוסף	27. תקנון
הקטנה	28. צינורית
מוצא	29. מצרי
שם עצם מופשט	30. גמישות
מקצועות	31. סבלות
הקטנה	32. גשרון
בעל מקצוע	33. תסריטאי
בעל מקצוע	34. יבואן
בעל מקצוע	35. יהלומן
תכונה	36. מצחיקן

תרגיל 74

1. **ידיעון** (כתב עת), השאר אוסף
2. **חובבן** (בעל תכונה), השאר בעל מקצוע
3. **תחתון** (סדר), השאר הקטנה
4. **גמישות** (תכונה), השאר שם מופשט
5. **פְּעוּטוֹן** (מקום), השאר הקטנה
6. **ציִדְנִית** (מכשיר / כלי), השאר כלי תחבורה
7. **נְגָרוֹת** (מקצוע), השאר שם מופשט ט
8. **מְכֻלִּית** (כלי תחבורה), השאר הקטנה
9. **תוֹקֶפֶן** (תכונה), השאר בעל מקצוע
10. **קִפְּאִי** (מקצוע), השאר מקום
11. **עֶצְבָּנִי** (תכונה), השאר שם תואר
12. **מִפְּלָגְתִּי** (שם תואר), השאר בעל מקצוע
13. **עִנּוּתָן** (בעל מקצוע), השאר הקטנה
14. **מְחַסְנִית** (מכשיר / כלי), השאר כלי תחבורה

שורש ומשקל - בסיס וצורן סופי

תרגיל 75

זוג 2 :	יצואן - ניבון	בסיס וצורן סופי
זוג 3 :	סביבתי - פרדסן	בסיס וצורן סופי
זוג 6 :	צוללן - שחמטאי	בסיס וצורן סופי
זוג 8 :	דובר - מנהיג	שורש ומשקל
זוג 10 :	מקלון - שנתון	בסיס וצורן סופי
זוג 14 :	כתיבה - הבעה	שורש ומשקל
זוג 15 :	זהירות - הרפתקן	בסיס וצורן סופי
זוג 16 :	מקשיר - שכלול	שורש ומשקל

תרגיל 76

שורש ומשקל (גזרה מסורגת)	בסיס וצורן סופי (גזרה קווית)
מפלגה	פומית
מפסק	סביבון
שליט	בריאות
מכלאה	נרחון
שטפון	היסטורי
סיר	חידונאי
רחוק	יהודי
מרפא	רבעון
מבחנה	רוקחות
גמיש	אזרחות
לפיד	סרטיה
תפזרת	תמימות
משוק	קלסטרון
	מלון
	חזנות
	מנהלן
	עולמי

תרגיל 77

שורש ומשקל (גזרה מסורגת)	בסיס וצורן סופי (גזרה קווית)
קדוש	נשות
חסרון	תשובון
שוער	רפואי
התחייבות	שטיחון
הנהגה	כמות
רעיל	עירייה
עצל	מקומון
התחסדות	למדת
תפוסה	כלכלון
משאף	כלכלי
לחישה	מסגרייה
פסל	צפרות
גבורה	משפטון
דקדוק	צורני
תלמוד	אתורית

תרגיל 78

- א. בעל מקצוע

ב. שורש ומשקל: מתאגרף, מוזג, צפר, מארגון, יצרן, זגג, רופא, רקדן

בסיס וצורן סופי: חואי, תאורן, פרטיסון, מדינאי, תכניתן, פרסומאי, פידונאי, גגן
- א. (1) מקום

ב. (2) צרכניה - בסיס וצורן סופי (השאר: שורש ומשקל)
- א. תכונה

ב. שורש ומשקל: בישן, נדבן, חסכו, קמצן

בסיס וצורן סופי: תחביבן, אצילי, שתלטן, תרבותי, ענותן

תרגיל 79

- זוג 1:** בסיס וצורן סופי מנהיג + סות
שורש ומשקל שורש: נ-ה-ג, משקל: הקטלה
- זוג 2:** שורש ומשקל שורש: ס-פ-ר, משקל: קטילה
בסיס וצורן סופי ספר + סות
- זוג 3:** בסיס וצורן סופי משפט + סי
שורש ומשקל שורש: ש-פ-ט, משקל: קטילה
- זוג 4:** שורש ומשקל שורש: ת-י-ר, משקל: קטל
בסיס וצורן סופי תיר + סות

תרגיל 80

1. (1) [שני השמות הם שמות פעולה מבניין פיעל]
2. (3) [בְּרִיאַת = בסיס וצורן סופי, הַסְתַּגְלוֹת = שורש ומשקל]
3. (3) [הגזרה של שני השמות היא חפ"נ. הַסְעָה = משקל הַקְטֵלָה ; מַפְלָת = משקל מְקַטְלָת]
4. (4) [המשקל של שני השמות הוא הַקְטֵל ; הגזרה של הַסְתַּר היא שלמים, ואילו הגזרה של הַטֵּל היא חפנ"ו]
5. (2) [דרך התצורה של שְׁלִיחוֹת היא בסיס וצורן סופי, ואילו דרך התצורה של שְׁלִיחָה היא שורש ומשקל]

✓ הלחם בסיסים

תרגיל 81

מילה חדשה	בסיס 2	בסיס 1
קולנוע	נוע	1. קול
כדוריד	יד	2. כדור
רמזור	אור	3. רמז
פלדלת	דלת	4. פלדה
שמרטף	טף	5. שמר
פסקול	קול	6. פס
מגדלור	אור	7. מגדל
ערפיח	פיח	8. ערפל
מנעד	עד	9. מן
חידק	דק	10. חי
סופשבוע	שבוע	11. סוף
ברווז	אווז	12. בר
מחזמר	זמר	13. מחזה
מחזירור	אור	14. מחזיר
חמשיר	שיר	15. חמש
מדרחוב	רחוב	16. מדרכה

הלחם בסיסים	בסיס וצורן סופי	שורש ומשקל
כדורָעָף	פּוֹתְחָן	תִּסְבֵּיךְ
בְּרָנֶשׁ	הִנְדָּסָאִי	מִצָּפוֹן
תַּפּוּצֵי־יָפֶס	תִּכְשִׁיטָן	רִכּוּז
גִּזְעוֹל	תּוֹרָן	אֶלּוּף
קוֹלְנוּעַ	מְלוֹנִית	מִזְלָף
תִּקְלִיטוֹר	לוֹלָן	מְלִיאָה
קֶרְנָף	כְּפִילוֹת	הוֹגָה
שֶׁלֶשׁוֹם	אֶלְפוֹן	טָעִים
רְאִינוּעַ	אֶרְנָבִיָּה	שְׁכָפוֹל
	סֶרְטִיָּה	שְׁמֵנֶת
	פְּתִילָה	מִמְתָּק
	בוֹלָאִי	מִתְנַדָּךְ
	שׁוֹנוֹת	מְטַפֵּל
	כְּנוֹת	הַתְּבַדְּחוֹת
	נְדִיבוֹת	מְרֻשָּׁתֶת
	סְפוּגִית	תִּסְרִקֶת
	פְּתִיקִית	קֶטִיף
	קֶשֶׁת	תִּסְבְּכֶת
	כְּלָבִיָּה	
	מוֹזְרוֹת	
	שְׁמֶרְטִפִּיָּה	
	רוֹחֲנִי	
	קֶצְרָנוֹת	

✓ שאילה מלעז

תרגיל 83

1. **יְדִיעוֹן**: בסיס וצורן סופי ; השאר: הלחם בסיסים
2. **מִצְפֹּר**: הלחם בסיסים ; השאר: שורש ומשקל
3. **קִפְּאִי**: בסיס וצורן סופי ; השאר: שאילה מלעז
4. **תְּמַנּוֹן**: הלחם בסיסים ; השאר: בסיס וצורן
5. **סִקְנָדֶל**: שאילה מלעז ; השאר: הלחם בסיסים
6. **כְּדוֹרְגָל**: הלחם בסיסים ; השאר: בסיס וצורן
7. **גְּזָרוֹן**: שורש ומשקל ; השאר: בסיס וצורן
8. **כְּסָפִית**: בסיס וצורן סופי ; השאר: שאילה מלעז
9. **מִשְׁאָב**: שורש ומשקל ; השאר: הלחם בסיסים

תרגיל 84

1. (4) [דרך התצורה של מְסוּק היא שורש ומשקל, ואילו דרך התצורה של חִלְלִית היא בסיס וצורן סופי]
2. (4) [דרך התצורה של שני השמות היא הלחם בסיסים]
3. (1)

תרגיל מסכם

תרגיל 85

- 1.** א. בסיס וצורן סופי
ב. שורש ומשקל
ג. גִּרְגָּר
ד. הדומה: גם מילה זו נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי.
השונה: הבסיס של מילה זו שאול מהלועזית, ואילו הבסיס של המילים בסעיף א' הוא בסיס עברי.
- 2.** א. בסיס וצורן סופי
ב. שורש ומשקל
ג. מְחַאָּה
ד. הדומה: גם מילה זו נוצרה בדרך של בסיס וצורן סופי.
השונה: הבסיס של מילה זו הוא בסיס עברי, ואילו הבסיס של המילים בסעיף א' שאול מהלועזית.
- 3.** א. (1) בסיס וצורן סופי
(2) שמות תואר
ב. הדומה: גם מילים אלו נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.
השונה: הבסיס של מילים אלו הוא עברי, ואילו הבסיס של המילים בסעיף א' שאול מהלועזית.
ג. מילה זו נוצרה בדרך של שורש ומשקל. (המילים בסעיפים א' ו-ב' נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי).

תרגיל 86

1. א. שלמים: סָרְבּוּל, טָגוּן, שְׁלֵהוּב, הַתְחַדְּשׁוּת, קִזּוּז, הַקְדָּשָׁה, גְּמִירָה
חפ"נ: הַפְּשָׁה, הַטָּל
- ב. שלמים: חוֹתְמָת, רַכְבֵּת, מְטָמוֹן, מַכְבֵּסָה
חפ"נ: מִתְכָּת, מַפְלָה
חפ"צ: מַצָּבָה, מַצָּע
- ג. שלמים: הַשְּׁתַלְבּוּת, הַזְרָקָה, לְקִיחָה, מַדְבִּיר
חפ"נ: הַטָּפָה, הַגָּד
חפ"צ: מַצָּקָת, הַצָּגָה
2. א. (1) זְהוּת
(2) זְהָה + סוּת
- ב. קבוצה I: קְטָרְגָל, רְשִׁמְקוּל, אוֹפְנוּעַ
קבוצה II: מְסוּר, מִתְקָן, תְּחִמִּיץ, חֲשִׁכוֹן, כְּבִיר
קבוצה III: דִּיאָטָה, הַרְמוֹנִיָה, אֶסְפֵּקֵט
3. א. (1) לְפִיכָד
(2) לְפִי + כָד
- ב. קבוצה I: בְּסִיסִי, נוּחוּת, תְּקִיפוּת, עֲצָבוּת, תְּכִסִּסָן דרך התצורה: בסיס וצורן סופי
קבוצה II: זְמִזּוּם, מְסָלוּל, הַכְּשֵׁר, חֲדָלוֹן, גְּלִיל, תְּלַבְּשָׁת דרך התצורה: שורש ומשקל
- ג. בחר בשם אחד מכל קבוצה, ונתח בפירוט את דרך התצורה שלו.
נוחות = נוח + סוּת   מְסָלוּל = שורש: ס-ל-ל, משקל: מְקָטוּל

תרגיל 87

1. א. שמות תואר
ב. מְסוּר: שורש ומשקל
חֲשִׁבוּנִי: בסיס וצורן סופי
2. א. (1) שמות תואר
(2) בסיס וצורן סופי
ב. זְרִיזוּת

תרגיל 88

1. א. פילון
ב. שלדג
ג. ג'יראפה
ד. דרך התצורה המשותפת של השמות הנותרים היא שורש ומשקל.

2. א. (3) תקליטור (הלחם בסיסים), השאר בסיס וצורן סופי
ב. (1) תקציבאי (בסיס וצורן סופי), השאר: שורש ומשקל
ג. (2) מסעדן (בסיס וצורן סופי), השאר: שורש ומשקל
ד. (4) שמושון (בסיס וצורן סופי), השאר: שורש ומשקל

תרגיל 89

1. א. קבוצה I: פזמונאי, צ'לן, מוסיקלי, מוסיקאי
קבוצה II: קונצ'רטו, קומפוזיציה
קבוצה III: מזמור, זמרה, קצב, תזמורת
דרך התצורה: בסיס וצורן סופי
דרך התצורה: שאילה מלעז
דרך התצורה: שורש ומשקל

- ב. (1) הדומה: שתי המילים נוצרו בדרך של בסיס וצורן סופי.
השונה: הבסיס של המילה "חלילן" הוא בסיס עברי, ואילו הבסיס של המילה "מוסיקאי" שאול מלועזית.

(2) עתון

2. לפניך רשימה של שמות.

, , , , , , , ,

א. טכנאי

- ב. שורש ומשקל: מחשב, ספק, מדפסת, רשת
בסיס וצורן סופי: דיסק, אימיל, אינטרנט, איקון

תרגיל 90

- א. 1. דָּגַל: שורש ומשקל ; השאר: בסיס וצורן סופי
2. פִּלְבוֹן: בסיס וצורן סופי ; השאר: הלחם בסיסים
3. פִּלְדָּלַת: הלחם בסיסים ; השאר: שאילה מלעז
4. מְבַדֵּק: שורש ומשקל ; השאר: הלחם בסיסים
5. מְשַׁאֵלָה: שורש ומשקל ; השאר: בסיס וצורן סופי
6. אֶלְחוּט: הלחם בסיסים ; השאר: בסיס וצורן

- ב. 1. מְזַנְנָאִי: בעל מקצוע ; השאר: שם תואר
2. טְפָשׁוּת: תכונה ; השאר: בעל מקצוע
3. אֶרְנָקוֹן: הקטנה ; השאר: אוסף
4. זְמִירוֹן: אוסף ; השאר: הקטנה
5. חֶרְטוּת: מקצוע ; השאר: שם עצם מופשט
6. סוּרִי: מוצא ; השאר: שם תואר

תרגיל מסכם - מערכת הצורות

תרגיל 91

1. א.

הצורה	גזרת השלמים	גזרת חסרי פ"נ	גזרת חסרי פי"צ
הפועל	דיווחו / ירדה / התהפכו / נמצא / העריכו / סגור		הציעה
השם	רכבת	משא	
שם הפועל	להסתדר		
שם הפעולה	בדיקה / דליפה / סכנה	הסעה	

ב. (1) בריאות

(2) ראשונית (שם התואר: ראשוני + צורן סופי סית)

ג. (1) דיווחו

(2) דָּוַח - פועל

2. א.

הצורה	גזרת השלמים	גזרת חסרי פ"נ
הפועל	הדגיש / תמשיך / מעדיפה / דורשת	
השם	נאום / ביטחון / פתרון / שקיפות	
שם הפועל		להגיע

ב. (1) להתגבר: ג-ב-ר, התפעל

לפתור: פ-ת-ר, קל

נרמול: נ-ר-מ-ל

(2) יָתָן

3. (1) תטיל = הפעיל

(2) מסומנת

(3) להגיע

(4) תחבורה = תַּקְטוּלָה

(5) מכונית, ציבורית

מכונית: מכונה + סית < משמעות צורן סופי: כלי תחבורה

4. א. (1) ניתן = נ-ת-נ, נפעל

(2) אפשר = זמן עבר

(3) מסוגלת = שלמים

(4) פגיעה

(5) שיתוק

(6) חשמלי, הליכון

הליכון = כלי / מכשיר ; חשמלי = שם תואר

ב. אפעיל

ג. תנשא

5. א. העתק מן הקטע:

(1) מייצג = י-צ-ג, בינוני (הווה)

(2) לשפר

(3) סכסוך

(4) תיירות

ב. יסגר (4)

הסוג התחבירי של המשפט וניתוחו

תרגיל 92 - זיהוי הנשוא (פועלי / שמני)

נשוא (פועלי / שמני)	אוגד
נשוא פועלי = מילאו	1. ____
נשוא שמני = בעלי חיים	2. הם
נשוא פועלי = נערכות	3. ____
נשוא שמני = ימי שמחה	4. הם
נשוא פועלי = יושבים	5. ____
נשוא שמני = פעולה	6. הוא
נשוא פועלי = נקרא	7. ____
נשוא שמני = אמיתי	8. הוא
נשוא פועלי = הידרדר	9. ____
נשוא פועלי = מייצג	10. ____
נשוא שמני = יבשת	11. הוא
נשוא פועלי = הוקם	12. ____
נשוא פועלי = הומצא	13. ____
נשוא פועלי = פותח	14. ____
נשוא שמני = מקור	15. הוא
נשוא שמני = מזכרת	16. הן
נשוא פועלי = נמצאו	17. ____
נשוא פועלי = נערכים	18. ____
נשוא פועלי = נגרמת	19. ____
נשוא שמני = מחלות	20. הן
נשוא פועלי = תורמת	21. ____
נשוא שמני = הפחד	22. הוא
נשוא פועלי = שוכנת	23. ____
נשוא שמני = הבסיס	24. הן
נשוא שמני = אחד מענפי הייצוא	25. הם
נשוא פועלי = נמכרים	26. ____

אוגד	נשוא (פועלי / שמני)
27. ____	נשוא פועלי = מסכנת
28. ____	נשוא פועלי = מחייבת
29. ____	נשוא פועלי = החלה
30. הן	נשוא שמני = חיילות
31. ____	נשוא פועלי = התקבלה
32. הוא	נשוא שמני = תרגיל

הבחנה בין סוגי המשפטים

תרגיל 93

אוגד	נשוא (פועלי / שמני)	סוג המשפט הפשוט (פועלי / שמני)
1. הם	שמני = החברים	משפט פשוט (שמני)
2. ____	פועלי = נשמע	משפט פשוט (פועלי)
3. הוא	שמני = הציפור	משפט פשוט (שמני)
4. היא	שמני = דבר	משפט פשוט (שמני)
5. היא	שמני = עניין	משפט פשוט (שמני)
6. היא	שמני = אישיות	משפט פשוט (שמני)
7. ____	פועלי = הפגין	משפט פשוט (פועלי)
8. ____	פועלי = הגיע	משפט פשוט (פועלי)
9. היא	שמני = עיר	משפט פשוט (שמני)
10. ____	פועלי = חסום	משפט פשוט (פועלי)
11. הוא	שמני = פרי הדר	משפט פשוט (שמני)
12. הם	שמני = טיולים	משפט פשוט (שמני)
13. ____	פועלי = דומה	משפט פשוט (פועלי)
14. היא	שמני = מעצמה	משפט פשוט (שמני)
15. הם	שמני = רוכבי אופניים	משפט פשוט (שמני)
16. ____	פועלי = נחשב	משפט פשוט (פועלי)

סוג המשפט הפשוט (פועלי / שמני)	נשוא (פועלי / שמני)	אוגד
משפט פשוט (שמני)	שמני = מצווה	17. היא
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = נתונה	18. ____
משפט פשוט (שמני)	שמני = ישיבה	19. היא
משפט פשוט (שמני)	שמני = היום	20. הוא
משפט פשוט (שמני)	שמני = המקור	21. הם
משפט פשוט (שמני)	שמני = זָכַר	22. היא
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = אוספים	23. ____
משפט פשוט (שמני)	שמני = צינור	24. הם
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = מציב	25. ____
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = גלומות	26. ____
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = חושף	27. ____
משפט פשוט (שמני)	שמני = זכות	28. היא
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = עוסקת	29. ____
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = שכרנו	30. ____
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = אישרה	31. ____
משפט פשוט (שמני)	שמני = משקה	32. הוא
משפט פשוט (שמני)	שמני = חובת המערכת	33. הן
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = ביצעו	34. ____
משפט פשוט (שמני)	שמני = היום	35. הוא
משפט פשוט (שמני)	שמני = שיחה	36. הוא
משפט פשוט (שמני)	שמני = אחד מארבע עונות	37. הוא
משפט פשוט (שמני)	שמני = חומר	38. הם
משפט פשוט (פועלי)	פועלי = מעלה	39. ____

תרגיל 94

הנושא בכל משפט	הנשוא בכל משפט
1. שיעור	שונה
2. פקחי רשות הטבע	סורקים
3. משרד	הגוף
4. המכבייה	כינוס
5. מחסור	קיים
6. גורם הסיכון	יתר כולסטרול
7. אורח החיים	הופך
8. המדינות	מדינות
9. מחקר	חושף
10. תמ"א 38	תכנית
11. אנו	יודעים
12. נשיא המדינה	הטיל
13. חוסר ניסיון	אחד הגורמים
14. מפתחי המוצר	מאמינים
15. ראש הממשלה	פרסם

תרגיל 95

להלן המשפטים שיש לשים נקודה בסופם + נימוק.

2. הבית הוא של פיסטוק. "של פיסטוק" = נשוא
4. מי התהום מזוהמים. "מזוהמים" = נשוא
6. הבריחו אמצעי לחימה. "הבריחו" = נושא + נשוא
8. כדור הארץ התחמם. "התחמם" = נשוא
10. עובדי הרכבת שובתים. "שובתים" = נשוא
11. עוגת הגבינה היא מתוקה. "מתוקה" = נשוא
13. הוא מאמן את נבחרת ישראל. "מאמן" = נשוא
15. עסקה זו מוצלחת. "מוצלחת" = נשוא

17. הנהגים שומעים דיווחי תנועה בכבישים. "שומעים" = נשוא
18. ייעודו של המזגן הוא שיפור איכות החיים. "שיפור" = נשוא
19. המזגן מקולקל. "מקולקל" = נשוא
21. החום משפיע על הצמחים. "משפיע" = נשוא
23. לא תתאפשר העלאת נוסעים בתחנת האוטובוס. "לא תתאפשר" = נשוא
25. רכבת ישראל העמידה לרשות נוסעי הרכבת שירות הסעות חינם מתחנת הרכבת לפארק התעשייה. "העמידה" = נשוא

התאמה

תרגיל 96

1. פתוחים
2. משפיעה
3. ישתפר
4. משמיעה
5. אַגְדָּל
6. צועדים
7. הפסדתם
8. מביעה
9. נשמעות
10. נועד
11. חלה
12. פוגעים
13. תתקיימנה

תרגיל 97

1. היא
2. היא
3. הם
4. הוא
5. היא
6. הוא
7. הם
8. הן
9. הם
10. היא
11. היא
12. היא
13. היא

תרגיל 98

א.

1. חמורים
2. מוגזם, קשות, קשים
3. עצומה
4. נִפְרָת
5. מצטיינת, מוקדמת
6. מחודדים, צבעוניים
7. מתקפלים
8. פורחים, מבושם
9. קשות

ב. ביתית, נעימה

עשירה, טריים

שחורים, ביתיים

תרגיל 99

- השיבוש: "הם". התיקון: "הן".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין האוגד לבין הנושא.
- השיבוש: "הוא". התיקון: "היא".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין האוגד לבין הנושא.
- השיבוש: "מקומיים". התיקון: "מקומיות".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין שם העצם לבין שם התואר.
- השיבוש: "מנווטים". התיקון: "מנווטות".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין הנושא לבין הנושא. (ציפורים = נקבה)
- השיבוש: "מופלא". התיקון: "מופלאה".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין שם העצם לבין שם התואר. (תופעה = נקבה)
- השיבוש: "הם". התיקון: "הן".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין האוגד לבין הנושא. (הבעה = נקבה)
- השיבוש: "היא". התיקון: "הוא".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין האוגד לבין הנושא. (קיום = זכר)
- השיבוש: "בולט". התיקון: "בולטת".
נימוק: צריכה להיות התאמה במין ובמספר בין הנושא לבין הנושא. (הנושא במשפט: השפעה. השפעה = נקבה)

תרגיל 100

1.

איבר א'	למרות זאת	איבר ב'
ברוקולי לא מבושל מכיל אחוז גבוה של רכיב נוגד סרטן,		אני אוכלת אותו מבושל.

2.

איבר א'	אולם	איבר ב'
לקראת חג הפסח השוק הישראלי מתמלא בחומרי ניקוי חדשים,		חומרים אלה מכילים תרכובות של כימיקלים מזיקים.

3.

איבר א'	ו	איבר ב'
סדרת הטלוויזיה הבריטית היא אחת מסדרות הטלוויזיה הפופולאריות בבריטניה,		בחודש הבא היא תגיע לישראל.

4.

איבר א'	אך	איבר ב'
נמכרה כמות גדולה מהמוצר,		בשל ירידת מחירים ירדו ההכנסות.

5.

איבר א'	לכן	איבר ב'
רעש ממפעלי תעשייה הוא אחד הגורמים למחלות,		הוא מוכר על-ידי הביטוח הלאומי כמחלת מקצוע.

6.

איבר א'	ו	איבר ב'
ישראל עוברת לשעון חורף,		מחוגי השעון יוזזו שעה אחת אחורה.

7.

איבר א'	לכן	איבר ב'
רעידת אדמה הורגשה בצהריים באזור העיר,		במוקד המשטרה התקבלו מספר דיווחים של תושבים מודאגים.

8.

איבר ב'	איבר א'
היא משמשת תנאי מקדים לקבלה בחלק ממקומות העבודה.	זכאות לתעודת בגרות היא תנאי הכרחי לקבלה ללימודים במוסדות להשכלה גבוהה,

9.

איבר ב'	איבר א'
בקבוקי זכוכית מתפרקים במשך אלפי שנים.	קליפות הפרי מתפרקות במשך שבועות אחדים,

10.

איבר ב'	איבר א'
מנהל התפעול חתם על ההסכם.	המנכ"ל התנגד להסכם ההתקשרות עם שתי חברות זרות מחו"ל,

תרגיל 101

1. משפט פשוט

מודאגים = נושא ; חובבי הטבע = נושא

2. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	איבר א'
במהלך השנתיים הקרובות ייבנו במתחם ארבעה בנייני מגורים רבי קומות.	הוועדה אישרה את הפיכת מתחם קופת החולים שבלב העיר לשטח מגורים,

3. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	איבר א'
הרשויות לא דיווחו על נפגעים.	רעש אדמה חזק הורגש בלימה,

4. משפט פשוט

הטיפול = נושא ; טיפול = נושא

5. משפט פשוט

השר = נושא ; ביטל = נושא

6. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	איבר א'
בסיומה דורגה ישראל במקום השמיני מתוך 80 מדינות.	האולימפיאדה למדעי המחשב נמשכה ארבעה ימים,

7. משפט פשוט

חוקרים = נושא ; מערערים = נושא

8. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

אילת היא אחת מערי התירות בישראל,

איבר ב'

תירים רבים מכל רחבי העולם מבקרים בה.

9. משפט פשוט

דרושה = נושא ; מזכירה = נושא

10. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

אירופה היא מקור עיקרי להבאת תיירים לישראל,

איבר ב'

סוכני הנסיעות ברכו על חתימת הסכם התעופה החדש.

משום כך

11. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

הלהיט החדש במכוני הכושר הוא שיעורי ריקוד,

איבר ב'

ההרשמה לשיעורים אלה מראש היא הכרחית.

ולכן

12. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

מערת הקמח נסגרה למבקרים בשל נזקי שיטפונות החורף,

איבר ב'

פתיחתה המחודשת תתאפשר לאחר הסדרת עזרי הבטיחות.

ו

תרגיל 102

1.

המורה הוציאה אותי מהכיתה | משום ש דברתי בזמן הבחינה.

2.

העירייה הפקיעה את הקרקע | מפני ש היא נחוצה לבניית גן משחקים.

3.

כאשר אדם מקצר את זמן השינה | הוא משלם מחיר מבחינת הערנות שלו במהלך שלו בשעה

4.

ארבעה עגלים ממושב תירוש שבנגב | לאחר ש שוטרי מג"ב דרום עצרו את רכבם הוחזרו לבעליהם של החשודים בגנבה.

5.

אל תעשה זאת | כדי ש לא תצטער על כך.

6.

קניתי את הספר | כדי ש אוכל ללמוד ממנו את החומר לבחינת הברות בלשון.

7.

אם תבקש סליחה | אסלח לך.

8.

בשחציתי את הכביש | האור ברמזור התחלף לאדום.

9.

הואיל ולא הופעת לישיבה | חתמנו על ההסכם בלעדך.

10.

אף על פי ש **אני מקלה** עם אחרים | **אני מחמירה** עם עצמי.

11.

אינני גולשת באינטרנט | **בזמן ש** אני עובדת.

12.

גם אם יבוטל הסמסטר | לא יוחזר שכר הלימוד לסטודנטים.

13.

הוא לומד באוניברסיטה | **בזמן ש** רוב בני גילו מטיילים במזרח הרחוק.

14.

מע"צ הקימה גשר לתנועת רכבים מעל הנחל | **משום ש** הגשר הוא אמצעי טכני לחציית מקורות מים.

15.

הזיקוקים הם פגזים | **שנורים** מתוך קני שיגור.

16.

תחליף החלב | **שיובא** מסין | הוא סכנה בריאותית.

תרגיל 103

1. משפט מורכב

במהלך חודשי שביתה ארוכים נהנ **אף על פי ש** הציבור נפגע מהשביתה.

2. משפט פשוט

מתלוננים = נשוא

3. משפט מורכב

שעת אור נוספת תשפר את איכות החיים של אזרחי ישראל, **טוענים** חברי הוועדה לבחינת הפעלת שעון הקיץ בישראל.

4. משפט פשוט

נתקעו = נשוא

5. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' במהלך טיסת מבחן התגלתה תקלה במערכת ההידראולית, **איבר ב'** צוותי הצלה הוזעקו לנמל התעופה. **לכן**

6. משפט מורכב

לאחר ש רסיסי סלע פגעו בשני עובדים הם פוננו לבית החולים על ידי צוות מד"א.

7. משפט מורכב

ועידת האקלים **שנערכה** באינדונזיה **עסקה** במודעות של הציבור להשפעותיה הבלתי הפיכות של התחממות כדור הארץ.

8. משפט מורכב

הרופא הסביר **ש** הפרשת זיעה היא הדרך העיקרית לאובדן הנוזלים מהגוף בזמן פעילות גופנית.

9. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	אך	איבר א'
בקשה זו <u>נדחתה</u> על ידי שופטי בית המשפט.		הבקשה של הפרקליטות היא <u>פרסום</u> שמות החשודים במעשה הרצח,

10. משפט פשוט

חקר = נשוא

11. משפט פשוט

יצירת סביבת מגורים = נשוא

12. משפט מורכב

תקנות חדשות | **אשר** תאושרנה על ידי הכנסת | תיכנסנה לתוקף בימים הקרובים.

13. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	ולאחר מכן	איבר א'
<u>כתבתני</u> סיכום ממוג על אחד הנושאים.		<u>הבנתני</u> את מטלת הסיכום,

14. משפט פשוט

מסייעת = נשוא

15. משפט מורכב

קראתני | **ש**גרנולה טבעית היא תערובת של דגנים.

16. משפט מורכב

כוננות חירום הוכרזה בנמל התעופה | **לאחר ש** במגדל הפיקוח אבד הקשר עם מטוס הנוסעים.

17. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	ולכן	איבר א'
העובדים <u>יקבלו</u> מענק נאה למשכורתם.		המפעל <u>הרוויח</u> ברבעון הראשון של השנה,

נוכחותם ברכב מגדילה את ההסתברות למעורבות בתאונת דרכים. כיוון שנוכחות נוסעים צעירים מסיחה את דעתו של הנהג הצעיר,

תרגיל 104

1.

• משפט מורכב

מזוהמים מסוכנים לאוויר, מאחר שצמצום בצריכת החשמל מונע פליטת פרסם המשרד להגנת הסביבה מספר טיפים לצרכן. אינך משתמש בהם.

מונע = נושא

• משפט מורכב

כבה את מכשירי החשמל שברשותך אם אינך משתמש בהם.

משתמש = נושא

• משפט פשוט

רכוש = נושא + נושא

• משפט מורכב

הפעל את מכונת הכביסה כש היא מלאה.

היא = נושא

• משפט איחוי (מחובר)

התקן נורות חסכוניות בחשמל, איבר א' בימי החורף חמם את הבית בעזרת מזגן. איבר ב'

חמם = נושא + נושא

2.

• משפט מורכב

מפעל הפיס הכריז אתמול על 12 הספרים שיתחרו על הפרס הראשון.

מפעל הפיס = נושא

• משפט פשוט

רכוש = נושא + נושא

• משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

במהלך החודש הבא בטקס חגיגי בהשתתפות נשיא המדינה יוכרו הזוכה הגדול בפרס לספרות.

איבר א'

מתוך חמשת הספרים יבחר הספר המנצח,

הזוכה = נושא

3.

• משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

בחודש הבא הוא יודיע על קיצוץ משמעותי במצבת כח האדם.

איבר א'

בשבוע שעבר הגיע מנכ"ל חדש לחברה,

הגיע = נושא , הוא = נושא

• משפט מורכב

בשנתיים הקרובות החברה תעבור תכנית התייעלות.

המנכ"ל החדש טוען

החברה = נושא

• משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

יו"ר ועד העובדים פנה לבית המשפט בבקשה לעצור את ביצוע התכנית.

איבר א'

העובדים זועמים על ההחלטה,

זועמים = נושא , ועד העובדים = נושא

• משפט פשוט

התכנית = נושא

א.

I. משפט איחוי (מחובר)

איבר א'

חרדת בחינות היא חלק מהחרדה
הקיומית של כל אדם,

ו

איבר ב'

היא נוצרת כתוצאה ממצב של אי וודאות.

II. משפט פשוט

III. משפט מורכב

ככל ש אדם מודע יותר להשלכות של מעשיו | כך הוא חרד יותר מהתוצאה.

ב.

1. אוגד

2. נושא

3. אוגד

4. נושא

קשרים לוגים

תרגיל 106

1. אף על פי ש = קשר לוגי של ויתור
2. לפיכך = קשר לוגי של סיבה ותוצאה
3. למען = קשר לוגי של תכלית
4. לאחר ש = קשר לוגי של זמן
5. על אף ש = קשר לוגי של ויתור
6. למרות = קשר לוגי של ויתור
7. אם = קשר לוגי של תנאי
8. בדיקת הפוליגרף הופסקה באמצע מחשש = קשר לוגי של סיבה ותוצאה
9. לעומת זאת = קשר של עימות / השוואה
10. אבל = קשר של ניגוד
11. במקרה של = קשר של תנאי
12. לעומת זאת = קשר של עימות / השוואה
13. בעקבות = קשר של סיבה ותוצאה
14. כמו כן = קשר של הוספה
15. לאחר ש = קשר של זמן
16. עקב = קשר של סיבה ותוצאה
17. לפיכך = קשר של סיבה ותוצאה
18. גם אם = קשר של ויתור
19. מפני ש = קשר של סיבה ותוצאה
20. ו = קשר של הוספה

תרגיל 107

- א. סיבה ותוצאה
- ב. תכלית
- ג. זמן
- ד. ויתור
- ה. תנאי
- ו. סיבה ותוצאה
- ז. סיבה ותוצאה
- ח. ויתור
- ט. זמן

תרגיל 108

הערה חשובה!

כאשר אתה מתבקש לכתוב מילת קישור אחרת במקום מילת הקישור הקיימת - כל אחד יכול לבחור מילת קישור שהוא רוצה ומלבד שהיא מאותו קשר לוגי והיא מתאימה לסוג המשפט (פשוט, איחוי (מחובר) או מורכב). כמו כן מילת הקישור צריכה להתאים להקשר (שים לב למשפט מספר 4).

1. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
מילת קישור אחרת: בעקבות / בשל / עקב....
2. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
מילת קישור אחרת: על אף / חרף
3. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
מילת קישור אחרת: לכן / לפיכך / על כן....
4. הקשר הלוגי במשפט: זמן
מילת קישור אחרת: במהלך / במשך
הערה: כאן יש לשים לב להקשר מכיוון שמילות הקישור: בזמן, בעת, לפני, כעבור אינן מתאימות על אף שהן מציינות את אותו קשר לוגי.
5. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
מילת קישור אחרת: אף על פי כן / עם זאת

6. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
מילת קישור אחרת: עקב / בגלל / בעקבות

7. הקשר הלוגי במשפט: זמן
מילת קישור אחרת: כש / בזמן ש

8. הקשר הלוגי במשפט: סיבה ותוצאה
מילת קישור אחרת: מפני ש / מאחר ש / משום ש / כי

9. הקשר הלוגי במשפט: ויתור
מילת קישור אחרת: על אף ש / גם אם / אף ש

10. הקשר הלוגי במשפט: תכלית
מילת קישור אחרת: על מנת ש

11. הקשר הלוגי במשפט: זמן
מילת קישור אחרת: במהלך

תרגיל 109

1. מכיוון שלפנינו שני משפטים מאוחדים (מחוברים) ווי"ו החיבור מתברת בין שני איברי המשפט.

I. בסוף השבוע התחזק הדולר ב-0.62%.
שערו היציג נקבע על 3.7 שקלים.

II. אני מכירה בחשיבותה של חגירת חגורת בטיחות במושב האחורי של הרכב
אולם פעמים רבות אינני חוגרת עצמי.

2. (1) משפט מורכב

(2) זמן

(3) לפני ש

3. (1) ציין בכל משפט את המילה המציינת קשר זה.

המילה במשפט I: גורם ל

המילה במשפט II: בשל

(2) העתק מכל משפט את החלק שהוא התוצאה.

התוצאה במשפט I: הפסקת אספקת החשמל לכל האזור

התוצאה במשפט II: הוקדמה שעת הזינוק של המקצים

4. (1) משפט I הוא משפט מורכב.
(2) משפטים II, III הם משפטים פשוטים.

5. א. בגלל
ב. ויתור, הסתייגות
ג. (1) לעומת זאת
(2) עימות / השוואה

6.

א.

איבר א'	איבר ב'
רבים מתנהגים בנימוס ליד אנשים זרים,	ואילו אחרים מתנהגים לידם בגסות.

- ב. במבנה - מופיעה מילת קישור "ואילו".
(ניתן להחליף את מילת הקישור "ואילו" במילת הקישור "בניגוד לכך").
בתוכן - מצד אחד רבים מתנהגים בנימוס ליד זרים ומנגד אחרים מתנהגים ליד זרים בגסות.

7. השגיאה - שימוש במילה "הוא".
חייבת להיות התאמה בין הנושא לבין האוגד. הנושא הוא "שמירה" = נקבה, ולכן האוגד צריך להיות "היא".

זיהוי חלקי המשפט

משלימי פועל

תרגיל 110

1. בשוקי הפרחים = משלים פועל; מגדלי פרחים = נושא
2. רבים = נושא ; כל בוקר = משלים פועל
3. בתחנות הדלק = משלים פועל ; המתדלקים = נושא
4. למען הבראת הכלכלה האמריקנית = משלים פועל ; תכנית חירום כלכלית = נושא
5. לצורך ייצור רכיבים = משלים פועל ; הוקם = נושא ; בנגב = משלים פועל
6. אתמול = משלים פועל ; שתינו = נושא + נושא ; בגינה = משלים פועל
7. פסטיבל הסרטים = נושא ; בחיפה = משלים פועל ; חול המועד = משלים פועל
8. מינה = נושא ; חובות כספיים = משלים פועל
9. שטחו של המפעל = משלים פועל ; פיצוץ = נושא ; כתוצאה מדליפת מימן = משלים פועל
10. בכל ארוחה = משלים פועל ; לשם גיוון = משלים פועל
11. למרות התלהבותה = משלים פועל ; הוועדה = נושא
12. שנת 1999 = משלים פועל ; מוכרת = נושא ;
בעולם = משלים פועל ; הטכנולוגיה = משלים פועל
13. השנה האחרונה = משלים פועל ; המפעל = נושא ; אי תשלום = משלים פועל
14. במקרה של צמצומים = משלים פועל ; תפטר = נושא
15. הגיעה = נושא ; לביתה = משלים פועל ; עייפה = משלים פועל ;
בסיום יום העבודה = משלים פועל
16. ישבה = נושא ; נרגשת = משלים פועל ; שמיעת השבחים = משלים פועל
17. יוצאים = נושא ; שמירה על ביטחון התושבים = משלים פועל
18. תרומות = נושא ; תתקבלנה = נושא ; בברכה = משלים פועל
19. בלי אבקת אפיה = משלים פועל ; תתפח = נושא

משלים פועל	משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
מידע תזונתי.	על גבי אריזות מוצריהם	יצרני המזון	יפרסמו	במהלך השנה

1.

משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
את המחירים.	יבואניות הרכב	מעלות	למרות המיתון

2.

משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
באולם אירועים.	בני הזוג	התחתנו	בשנת 1996

3.

משלים פועל	משלים פועל	נושא	משלים פועל	נשוא	משלים פועל
אל חצר המשק.	מהקפיטריה	העובדים	בריצה	יצאו	נסערים

4.

משלים פועל	משלים פועל	משלים פועל	נשוא	נשוא
ברכבת.	לשדה התעופה	מחר	ניסע	אנחנו

5.

משלים פועל	נושא	נשוא	משלים פועל
משכורת גבוהה.	השחקנים	יקבלו	למרות החובות הכבדים של הקבוצה

6.

נושא	נשוא	משלים פועל
דלת הכניסה של המשרד.	נטרקה	בזעם רב

7.

משלים פועל	משלים פועל	נושא+נשוא	משלים פועל
במקרה של פגמים בטיב המוצר.	זיכוי	נקבל	באמצעות כרטיס האשראי

8.

משלים פועל	משלים פועל	נשוא	נושא	משלים פועל
את האירוע.	מחר	לא תסקר	התקשורת	בעקבות בקשת המשפחה

9.

משלים פועל	נשוא	נושא
למען הצלת בעלי חיים נטושים.	נתרמים	אזרחי המדינה

10.

תרגיל 112

1. נפרסו כוחות הביטחון.

2. (1) מעוררת

(2) דיון בכנס על כלכלת מערכות אקולוגיות

3.

א.

• משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'	1	איבר א'
תושבי ערים אלו קיבלו על כך הודעה בתיבות הדואר שלהם.		מוקדי חירום לחלוקת ערכות מגן לאזרחים נפתחו במספר ערים,

• משפט מורכב

דובר צה"ל מסר כ הכתובות המדויקות של תחנות החלוקה תתפרסמנה באתר פיקוד העורף.

ב. מוקדי חירום = נושא ; במספר ערים = משלים פועל
הכתובות המדויקות = נושא

4. א. (1) משפט IV (משפט מורכב)

(2) שלושת המשפטים האחרים - משפט פשוט

ב. (1) נושא

(2) האינטרנט (שים לב משפט IV הוא משפט מורכב ולכן יש בו יותר מנושא אחד).

5.

א.

I.

הכביש נחסם לתנועה | **כי** אחת המשאיות התהפכה.

II.

הוא שוחרר לחופשי. | **לאחר ש** חל שיפור ניכר במצבו של השחף

III.

נצפה בסרט | **אף על פי ש** הוא משעמם.

IV.

הוספתי לקמח סודה לשתיה. | **כדי ש** הבצק יתפח

ב. (1) סיבה ותוצאה

(2) כי

(3) משום ש / מפני ש / מאחר ש ...

ג. משפט II: זמן ; משפט III: ויתור ; משפט IV: תכלית

ד. משלימי פועל: לקמח ; סודה

ה. נצפה = נושא + נושא

6. (1) משפט I: משפט מורכב

משפט II: משפט פשוט

משפט III: משפט פשוט

(2) הדרך = נושא ; צחצוח = נושא

(3) (משפט I) נושא (משפט II) נושא

7. א. משפט I: אוגד ; משפט II: נושא

ב. לפניך משפט: בית הוא התוכן האישי שאדם יוצק לתוכו.

(1) משפט מורכב

(2) אוגד

תרגיל 113

1. נושא
2. משלים פועל
3. משלים פועל
4. נושא
5. משלים פועל
6. נושא
7. נושא
8. משלים פועל ; משלים פועל ; משלים פועל
9. משלים פועל
10. נושא
11. משלים פועל
12. נושא
13. משלים פועל
14. נושא
15. נושא
16. משלים פועל
17. נושא
18. אוגד
19. נושא
20. אוגד

תרגיל 114

1. משלים פועל	7. משלים פועל
2. נושא	8. משלים פועל
3. משלים פועל	9. נושא
4. נושא	10. משלים פועל
5. משלים פועל	11. משלים פועל
6. משלים פועל	12. נושא

תרגיל 115

1. יום ירושלים הוא .....
2. היא הכרחית.
3. למי שאוהב פירות.

משלים שם

תרגיל 116

1. העזרה = נושא ; לאנשים = משלים שם ; לאושרך = משלים פועל ; האישי = משלים שם
הערה: משלים פועל מתקשר אל נושא פועל או נושא שם תואר.
2. שני אנשים = נושא ; למשכן הכנסת = משלים פועל ; שבירושלים = משלים שם
הממשלה = משלים שם
3. לאחר חודשים ארוכים של רגיעה הועלתה הערב הכוננות מחשש לחטיפת מטוס נוסעים.
4. הילדים = משלים שם ; משמעותי = נושא ; לילדים = משלים פועל
הערה: משלים פועל מתקשר אל נושא פועל או שם תואר.
5. משמעותי = משלים שם ; לילדים = משלים שם
6. מהאוניברסיטה העברית = משלים שם ; את אות הזהב = משלים פועל
למחלת הסרטן = משלים שם
7. הכתב דיווח כי המידע על תקיפת חייל צה"ל בידי אלמונים הועבר לשירות הביטחון הכללי.
8. יתקיימו = נושא ; שבירושלים = משלים שם ; לילה = משלים שם
9. שלושה = משלים שם ; הפגיננו = נושא ; גביית דמי כניסה = משלים פועל
בתל אביב = משלים פועל
10. להתפתחותה = משלים פועל
11. הנשיא = נושא ; פוליטי = משלים שם ; בים = משלים שם
12. בגרמניה = משלים שם ; אישר = נושא ; תכנית החירום = משלים פועל
שוק ההון המקומי = משלים שם
13. של הכתבת = משלים שם ; נערכה = נושא ; במסעדה = משלים פועל
בדיקה = נושא ; יסודית = משלים שם ; כלי המטבח = משלים שם
14. מכל רחבי הארץ = משלים שם ; בירושלים = משלים שם
15. הסכנה = נושא ; בעולם = משלים שם ; המשטר האיראני = נושא ; הפך = נושא

16. המחיר = משלים שם ; מערכת ההפעלה = משלים שם ; מנהל החנות = נושא
טכנאי המחשבים = משלים שם

תרגיל 117

1. א. נושא
ב. משלים פועל
ג. משלים שם
2. א. משלים שם
ב. נושא
ג. משלים שם
ד. משלים פועל
3. א. משלים פועל
ב. משלים שם
ג. נושא
ד. נושא
4. א. משלים שם
ב. משלים פועל
ג. נושא
ד. משלים פועל
5. א. נושא
ב. נושא
ג. משלים פועל
ד. משלים שם

(הנשוא במשפט ד הוא המילה "אין". על אף שנשוא זה לא נלמד, תרגיל זה בוחן את ההבנה <
משלים שם מתאר רק את שם העצם. במשפט זה המילה "מחוקק" מתארת את שם העצם
"החלטה").

6. א. משלים שם
ב. נושא
ג. משלים פועל
ד. משלים שם
7. א. נושא
ב. משלים פועל
ג. משלים שם
ד. נושא

נשוא	אוגד	נושא
משלים שם (לוואי)		משלים שם (לוואי)
הקפאת כל תכניות הבנייה באזור.	היא	ההמלצה של המפקח

1.

משלים פועל	נשוא	נושא
משלים שם (לוואי)		משלים שם (לוואי)
במחרוזת שירי ארץ ישראל.	תפתחנה	חגיגות יום העצמאות

2.

משלים פועל	משלים פועל	נשוא	נושא
משלים שם (לוואי)	משלים שם (לוואי)		
בעקבות שיטפונות עזים.	את הכפרים שבמערב הודו	עזבו	אלפים

3.

משלים שם	משלים שם	נשוא	אוגד	נושא
משלים שם (לוואי)				
לפעילות חדשנית.	העובדים	עידוד	היא	מטרת הפרס

4.

משלים פועל	משלים פועל	משלים פועל	נשוא	נושא
	משלים שם (לוואי)			משלים שם (לוואי)
לסוכתו	את אזרחי ישראל	כל שנה	מזמין	נשיא המדינה

5.

משלים פועל

במהלך חול המועד סוכות.

משלים שם	נשוא	אוגד	נושא
			משלים שם (לוואי) משלים שם (לוואי)
בדלק.	חסכון	היא	מטרת תכנית ההבראה של חברת השליחויות

6.

משלים פועל	נשוא	נושא
משלים שם (לוואי) חללית לא מאוישת	שגרה	משלים שם (לוואי) סוכנות החלל האמריקאית

.7

משלים פועל
משלים שם (לוואי) למרות בעיות תקציביות.

משלים שם	נשוא	אוגד	משלים שם	נושא
של הפרק הראשון.	משלים שם (לוואי) המשך ישיר	הוא	בספר	משלים שם (לוואי) הפרק השני

.8

נושא	נשוא	משלים שם	משלים פועל
הדירות	לא נמכרו	של דרכי הגישה לבניין	משלים שם (לוואי) בשל תכנון לקוי

.9

משלים פועל	נשוא	משלים שם	נושא
משלים שם (לוואי) ציבורי.	הודות לקמפיין	ירד	משלים שם (לוואי) בשקיות פלסטיק

.10

משלים פועל	משלים פועל	נשוא	נושא
משלים שם (לוואי) על הצרכן.	בשל השפעת כלי התקשורת	בכמויות	משלים שם (לוואי) המוצר החדש

.11

משלים פועל	משלים פועל	משלים פועל	נושא + נשוא
במקרה של שריפה!	דרכי מילוט	מבעוד מועד	תִּכְנֵן

.12

תרגיל 119

1. II

2. I

3. II

4. II

התפקיד התחבירי של הפסוקית

תרגיל 120: פסוקית משלימת פועל - פסוקית משלימת שם

התפקיד התחבירי של הפסוקית	מה מתארת הפסוקית	משפט
משלימת פועל	מתארת את הפועל "דחה"	1. <u>משום שחלה בשפעת.</u>
משלימת שם	מתארת את השם "כלב"	2. <u>שסבל מצליעה ברגל ימין</u>
משלימת שם	מתארת את השם "השלגים"	3. <u>שירדו בחרמון ביומיים האחרונים</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "נוטל"	4. <u>כפי שציווה עליו הרופא.</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "קיפלתי"	5. <u>לפני שהם הוכנסו למזוודה.</u>
משלימת שם	מתארת את השם "איסור"	6. <u>שאדם מקבל על עצמו</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "צולם"	7. <u>כשהוא דוהר על הכביש.</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "קבעו"	8. <u>אם אינכם מרגישים טוב</u>
משלימת שם	מתארת את השם "הטקס"	9. <u>הנערך בלילה הראשון של פסח</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "יודע"	10. <u>שחג השבועות הוא חג הביכורים</u>
משלימת שם	מתארת את השם "אדם"	11. <u>שאינו מעשן</u>
משלימת שם	מתארת את השם "עסקה"	12. <u>שנחתמה</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "נחתם"	13. <u>הואיל ובעלי המניות ומנהלי המשרד מעוניינים במיזם משותף.</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "נכשלו"	14. <u>אף על פי שרבים עמדו לבחינה זו</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "אמר"	15. <u>פעילות הכוחות באוויר היא בגיבוי משפטי מלא</u>

התפקיד התחבירי של הפסוקית	מה מתארת הפסוקית	משפט
משלימת פועל	מתארת את הפועל "מאמינים"	16. <u>כי לחיצות בכף הרגל משפיעות על האיברים בגוף.</u>
משלימת שם	מתארת את השם "שפני סלע"	17. <u>ש ברחו מהשריפה ביער</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "עמלו"	18. <u>על מנת ש הערעור יתקבל</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "נפגע"	19. <u>בזמן ש ביצע פניית פרסה</u>
משלימת שם	מתארת את השם "שריפת קוצים"	20. <u>ש פרצה סמוך לשער הגיא</u>
משלימת שם	מתארת את השם "אחד הדברים"	21. <u>ש אנשים מקצצים בזמן מיתון</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "הוחזרה"	22. <u>אף על פי ש הוצע פרס כספי גבוה למוצא האבדה</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "חזרו"	23. <u>לאחר ש ההנהלה נענתה לדרישותיהם.</u>
משלימת פועל	מתארת את הפועל "מסר"	24. <u>כי הבוקר יצנחו הטמפרטורות</u> הערה חשובה: בספר נפלה טעות דפוס במשפט זה. המשפט התקין: "תשירות המטאורולוגי מסר כי הבוקר יצנחו הטמפרטורות".
משלימת פועל	מתארת את הפועל "מראים"	25. <u>כי ההשמנה מתחילה בילדות</u>
משלימת שם	מתארת את השם "טקסט"	26. <u>ש הושמטו ממנו הפעלים</u>

תרגיל מסכם

תרגיל 121

1. משפט פשוט
אירוע = נושא ; בעולם = משלים שם
2. משפט מורכב
פסוקית משלימת שם
בתוכניות הראלטי משתתפים אנשים אנונימיים | **אשד** נבחרו בקפידה.
אנשים = נושא   בקפידה = משלים פועל
3. משפט מורכב
פסוקית משלימת פועל
הקימו אנדרטה | **במקום ש** בו התרחש האסון.
אנדרטה = משלים פועל   אסון = נושא
4. משפט מורכב
פסוקית משלימת פועל
חיילי המילואים הצטרפו למערכה | **לאחר ש** החלה הפעולה הקרקעית.
חיילי המילואים = נושא   הפעולה הקרקעית = נושא
5. משפט איחוי (מחובר)
איבר א'   איבר ב'
החברה לא מצאה מימון לפרויקט, | **ולכן** | העסקה נכשלה.
לפרויקט = משלים פועל   העסקה = נושא
6. משפט פשוט
הוא = אוגד
7. משפט פשוט
בפעילות גופנית סדירה = משלים שם
8. משפט מורכב
פסוקית משלימת פועל
העיסוק בפעילות גופנית מבטיח | **כי** הירידה במשקל תישמר לאורך זמן.
במשקל = משלים שם

9. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | השחקן ירד מהבמה, | לאחר מכן | הקהל מחא לו כפיים. | איבר ב'

מהבמה = משלים פועל   הקהל = נושא

10. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | הוא מעשיר את אוצר המילים שבפיו, | לשם כך | הוא קורא ספרות עברית. | איבר ב'

מעשיר = נושא

11. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | בעקבות המשבר הכלכלי נערכות החברות הגדולות לירידה בביקושים, | לפיכך | הן אינן מגייסות עובדים חדשים. | איבר ב'

בעקבות המשבר הכלכלי = משלים פועל   הן = נושא   עובדים = משלים פועל

12. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם | חיל האוויר תקף את נקודת השיגור | ממנה נורתה הרקטה לעבר אזור הדרום. |

נורתה = נושא   הדרום = משלים שם

13. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

אף על פי ש | תתקיים בכיכר הפגנה גדולה | לא יסגרו לתנועה הרחובות מסביב. |

הפגנה = נושא   הרחובות = נושא

14. משפט פשוט

הבניין = משלים שם ; הוא = נושא

15. משפט פשוט

בתחרות = משלים שם ; הקהל = משלים שם

16. משפט פשוט

על-ידי המעביד = משלים שם ; העובד = נושא

17. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

אף על פי שמשפטו של הרוצח הסתיים, לא תם הכיסוי התקשורתי.

הרוצח = משלים שם   תם = נושא   התקשורתי = משלים שם

18. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

גז רעיל דלף מאחד המפעלים, לפיכך התושבים הסתגרו בבתיהם.

דלף = נושא   בבתיהם = משלים פועל

19. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

משהו ש ישראל שוכנת על אחד מצירי נדידת הציפורים הגדולים בעולם היא משמשת מקור אושר גדול לחובבי הציפורים.

ישראל = נושא   נדידת הציפורים = משלים שם   בעולם = משלים שם
אושר = משלים שם   לחובבי הציפורים = משלים שם

20. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

אחד הדיירים חמק מתשלומי ועד הבית, הוא קיבל קנס מהאגודה לתרבות הדיור. משום כך

ועד הבית = משלים שם   הוא = נושא   קנס = משלים פועל

21. משפט פשוט

הדרך הטובה = נושא   היא = אוגד   על היגיינה = משלים שם

22. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

גם אם לא ננצח במשחק הערב עדיין נעלה לגמר אליפות אירופה.

הערב = משלים שם   אירופה = משלים שם

23. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

בכי של שמחה פרץ מגרונם של ההורים שהגיעו להשבעת בנם לנשיאות.

בכי = נושא   פרץ = נושא   ההורים = משלים שם

24. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

הכביש נסגר לכמה שעות | **לאחר ש** משאית פגעה בגשר שילוט אלקטרוני.
בגשר שילוט אלקטרוני = משלים פועל (+משלימי שם: "שילוט אלקטרוני")

25. משפט פשוט

הר = נושא   הוא = אוגד

26. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

הוספת פלואור למי השתייה בישראל הומלצה לראשונה על-ידי ועדת מומחים | **ש**מינה שר הבריאות בשנת 1973.

בישראל = משלים שם   שר הבריאות = נושא

27. משפט פשוט

התזמורת = נושא   ההמנונים = משלים פועל

28. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

העטלפים אוגרים אנרגיה | **לפני ש** הם נכנסים ללינת החורף.
אנרגיה = משלים פועל

29. משפט פשוט

חוות הפרפרים = נושא   בעקבות המצב הביטחוני = משלים פועל

30. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

דבורת הדבש מתכסה בעשרות גרגרים | **ה**נצמדים לשערות גופה בזמן איסוף הצוף.
בזמן איסוף הצוף = משלים פועל (+ משלים שם: "הצוף")

31. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

איבר א'

כל המטרות נפגעו, | **ו** | כוחותינו חזרו עם שחר בשלום לבסיסם.

נפגעו = נושא   כוחותינו = נושא (+משלים שם: כוחותינו = הכוחות שלנו)
עם שחר = משלים פועל   לבסיסם = משלים פועל

32. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

מרכבת ישראל מסרו **כי** שיבושים קלים יורגשו מחר באזור המרכז כתוצאה מתקלות טכניות במסילה.

שיבושים קלים = נושא (+משלים שם: "קלים") מחר = משלים פועל

33. משפט פשוט

על פני כדור הארץ = משלים שם

34. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

בכנס ציינו החוקרים **כי** אחד מכל ארבעה יונקים בעולם נמצא בסכנת הכחדה.

בכנס = משלים פועל החוקרים = נושא בעולם = משלים שם

35. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

היא מוגדרת כעת כסופה טרופית.

איבר א'

הסופה נחלשה, ו

הסופה = נושא היא = נושא כסופה טרופית = משלים פועל

36. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

הנהגים נסעו בדרכים חלופיות.

איבר א'

הכביש נחסם לתנועה בשל חפץ חשוד, **לכן**

נסעו = נושא

37. משפט פשוט

היא = אוגד מחלה שכיחה = משלים שם

38. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

היא שכיחה יותר בגיל ההתבגרות.

איבר א'

נזלת אלרגית מופיעה בכל גיל, **אך**

היא = נושא שכיחה = נושא ההתבגרות = משלים שם

39. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

אזרחים יפניים **ש** גרגרו תמצית תה שחור פעמיים ביום, הראו חסינות גבוהה יותר לנגיפי השפעת.

תמצית תה שחור = משלים פועל (+משלימי שם: "תה", "שחור") השפעת = משלים שם

40. משפט פשוט

אפשרות = משלים פועל   קולטים = משלים שם   משטרתיים = משלים שם

41. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

אשר | חלקים ממנה נחפרו בשנים האחרונות.

עיר = נושא   המרכז הארץ = משלים שם   בשנים האחרונות = משלים פועל

42. משפט פשוט

ועדת הבחירות המרכזית = משלים שם   את האותיות = משלים פועל
בבחירות לכנסת = משלים שם.

43. משפט מורכב

פסוקית משלימת שם

כאשר | אינך מרגיש רעב   לא תקטין את צריכת הקלוריות בארוחה שלאחר מכן.

חטיף = משלים שם   תקטין = נושא

44. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

אם | אתם סובלים מיתר לחץ דם   הימנעו מצריכת קפאין!

סובלים = נושא   מצריכת קפאין = משלים פועל

45. משפט מורכב

פסוקית משלימת פועל

כי | הדבר יגרום לאכילה לא מבוקרת!   הימנעו מלדבר בטלפון בזמן האוכל

הדבר = נושא   לא מבוקרת = משלים שם

46. משפט איחוי (מחובר)

איבר ב'

הם ישולבו בפעילות המבצעית.

איבר א'

כוחות המילואים יבצעו שבוע של אימונים בדרום,

ולאחר מכן

המילואים = משלים שם   שבוע של אימונים = משלים פועל (+משלים שם: "אימונים")
הם = נושא

תרגיל 122

1. א. עימות / השוואה
ב. לעומת זאת

2. (2)

נימוק: לפנינו משפט מורכב.
הפסוקית נפתחה ב"ה" הזיקה, ולכן תחימת הפסוקית יתחיל ממנה.

3. (1)

II.

פסוקית משלימת פועל

השיגור נערך במסגרת ניסוי | שתוכן מראש על ידי מערכת הביטחון.

III.

פסוקית משלימת פועל

דובר משרד הביטחון מוסר | כי הניסוי בוצע כמתוכנן.

(2) משפט פשוט

(3) שיגור = משלים פועל   השיגור = נושא

4. א. משפט I: פסוקית משלימה פועל

משפט II: פסוקית משלימה פועל

משפט III: פסוקית משלימה פועל

ב. (1) המטרד = נושא (משפט I)

(2) נושא

5. א. במשפט I.

נימוק: התפקיד התחבירי של הצירוף "מעברי החצייה" הוא נושא. בשני המשפטים האחרים
התפקיד התחבירי של צירוף זה הוא משלים פועל.

ב. משפטים II ו-III.

הצלמים צבעו את מעברי החצייה בצבע סגול | לפני ש הם צילמו את המקום.

הרשויות המקומיות מטפלות במעברי החצייה | כדי ש הולכי הרגל יעברו את
הכביש בבטחה.

6. (1) משפט II - משפט פשוט
(2) משפט מורכב (משפטים I, III)
(3) נושא

7. א. (1) משפט I
(2) משפט פשוט
ב. משפט מורכב (משפטים II, III)
ג. בשלושת המשפטים הנושא מופיע בתחילת המשפט.

8. א. לא נכון
נימוק: הנושא שמני רק במשפט I.
ב. נכון
נימוק: בכל אחד מן המשפטים יש נושא אחד.
ג. לא נכון
נימוק: הנושא מופיע בתחילת המשפט רק במשפטים: I, II.

9. א. נכון
נימוק: במשפט I: "הרשות", במשפט II: "שתלים", במשפט III: "אלופה".
ב. לא נכון
נימוק: בכל אחד מן המשפטים יש נושא אחד.
ג. נכון
נימוק: במשפט I: "מנהל", במשפט II: "תחליף", במשפט III: "מכבי".

10. (1) חברות הביטוח
(2) משפט פשוט שמני.
נימוק: מופיע אוגד במשפט "הוא" והנושא הוא שם עצם: "חוסר"

11. א. I. משפט מורכב
II. משפט איחוי (מחובר)
ב. סיבה ותוצאה (כתוצאה מכך)
ג. חשוד = משלים שם הרחוב = נושא

12. א. (1) משפט האיחוי (מחובר) הוא משפט I.

איבר א' | בהייה ממושכת במסך מחשב מרצד גורמת נזק לעיניים, | ו | נזק זה אינו הפיך. | איבר ב'

משלימי שם המופיעים במשפט: ממושכת / מסך / מחשב / מרצד

ב. (1) המשפט המורכב הוא משפט II.

שעות צפייה במסך המחשב גורמות להפרשת חומר כימי במוח | גורם לצופה הנאה. |

(2) משלימי פועל במשפט: להפרשת / לצופה / הנאה

ג. גורמת = נושא

13. א. (1)

I. משפט איחוי (מחובר)

איבר א' | סרטנים נמשכים לאורם של החיידקים בים, | לכן | הם מתגודדים סביבם. | איבר ב'

II. משפט פשוט

(2) סיבה ותוצאה

ב. משפט I: נושא

משפט II: אוגד

14. א.

פסוקית משלימת פועל

עובדי החברה שיבשו את אספקת המוצרים | משום שההנהלה הודיעה על פיטורי מאה עובדים. | לרשתות המזון

ב. ההנהלה הודיעה על פיטורי מאה עובדים, לכן עובדי החברה שיבשו את אספקת המוצרים לרשתות המזון.

15. א. (1) משפט I: משפט איחוי (מחובר) משפט II: משפט מורכב
משפט III: משפט איחוי (מחובר) משפט IV: משפט מורכב

(2)

איבר א'	לפיכך	איבר ב'
היתושים נמשכים לצבעים כהים,		בימי הקיץ החמים לבש בגדים בצבעים בהירים.

פסוקית משלימת פועל

מריחת חומרים דוחי יתושים מועילה בהפחתת מספר העקיצות כאשר שוהים מחוץ לבית.

איבר א'	לכן	איבר ב'
למקומות מוארים היתושים מגיעים,		האר בתאורה מינימלית ככל האפשר.

פסוקית משלימת שם

בעקבות ההתחממות הגלובלית מתפרצות מחלות ה^המועברות בעקיצת יתוש.

ב. (1) כן (קשר לוגי של סיבה ותוצאה)

(2) * זמן

* כאשר

ג. (2) יתושים = משלים שם

התפקיד התחבירי המשותף הוא נושא.

16. א. ויתור

ב. (2) לשכנע באמצעות התנגדות חלקית.

ג. משלים שם

17. א.

פסוקית משלימה פועל

אף על פי ש^שדיירי הבניין קיבלו טופס 4 כניסתם לדירה עוכבה בשלושה חודשים.

ב. משלימי פועל: טופס, חודשים

18. א. משפט I: משפט מורכב

משפט II: משפט איחוי (מחובר)

ב. "אני, = נושא

ג. משלימי שם ממשפט I: הפלואוריד / במים / בריכוז / נאט / הזולה / למניעת עששת

משלים שם ממשפט II: הבוחר

19. א. (1) משפט II. המשמעות הלוגית היא סיבה ותוצאה.

(2) משום ש / מפני ש / מאחר ש ...

ב. משקאות מוגזים = נושא + משלים שם פחמימות = משלים פועל יגדל = נושא

20. (1) הנושא: צה"ל הנושא: יישאר

(2) ההבדל התחבירי בין הניסוח הראשון לניסוח השני:

הניסוח הראשון הוא משפט פשוט (במשפט מופיע נושא אחד (יישאר))

הניסוח השני הוא משפט מורכב. במשפט מופיעים שני נושאים ("הכריז", "יישאר") ומופיעה

מילת שיעבוד "לאחר ש")

21. א.

פסוקית משלימת פועל

בעולם הרפואה חושבים **ש** הקפה מזיק לבריאות.

פסוקית משלימת פועל

מחקר חדש מצא **כי** הקפה אינו מזיק לבריאות.

פסוקית משלימת שם

נשאלת השאלה **האם** שתיית שלוש כוסות קפה ביום פוגעת בבריאות?

ב. במשפט III התפקיד התחבירי של המילה "קפה" הוא משלים שם.

תפקידן התחבירי של שתי המילים האחרות הוא "נושא".

22. א. משפט איחוי (מחובר)

ב. העיר = משלים שם בעיר = משלים שם

23. א. משפט I.

נימוק: לפנינו משפט מורכב. "ה"ה הזיקה פותחת את הפסוקית, לכן התחימה של הפסוקית

צריכה להתחיל מהמילה "ממוקם..."

ב. ההבדל התחבירי: המשפט הזה הוא משפט פשוט

(המשפט שבחרתי בסעיף א הוא משפט מורכב).

24. א. (1) משפט I: סיבה ותוצאה

משפט II: ויתור

(2) משפט I: לכן

משפט II: למרות זאת

ב. משפט I: לפיכך / משום כך

משפט II: אף על פי כן

25. א. המשפטים I ו-III הם משפטים מורכבים

ב. משפטים II ו-III קשר של ויתור (עם זאת, אף על פי ש

26. א. משפט I: משפט פשוט

משפט II: משפט מורכב

משפט III: משפט איחוי (מחובר)

ב. תכלית

ג. I. למען II. כדי ש III. לשם כך

ד. למימון = משלים פועל (נשאל לאיזו מטרה מושקעים הכספים. לאיזו מטרה = תכלית)

27. א. (1) משפט I.

התפקיד התחבירי: נושא

(2) אוגד

ב. משפט I.

28. א. I. נושא

II. משלים פועל

III. נושא

IV. משלים שם

ב. (1) משלים פועל

(2) משלים שם

(3) נושא

(4) נושא

(5) משלים פועל

30. (1)

איבר ב'	איבר א'
פעמים רבות רצונו אינו מתקבל על ידי אחרים.	רצונו של אדם הוא כבודו, אבל

(2) בכל איבר יש נושא: רצונו, רצונו

31. א. ויתור

ב. סיבה ותוצאה

ג. (1) סיבה ותוצאה

(2) ב

32. משפט III.

נימוק:

במשפטים I, II התפקיד התחבירי של הפסוקית הוא פסוקית משלימה פועל, ואילו במשפט III תפקידה התחבירי הוא פסוקית משלימה שם.

33. (1)

פסוקית משלימת שם

אחד הגורמים בשנות בית הספר	המשפיעים על היציבה של התלמידים	הוא נשיאת ילקוט כבד מאוד.
----------------------------	--------------------------------	---------------------------

פסוקית משלימת פועל

הילקוט כבד יתר על המידה	התלמיד יסבול מכאבי גב.
-------------------------	------------------------

(2) במהלך השנים יתְּכַנּוּ שינויים גופניים כתוצאה מכך. = משפט פשוט

(3) נשיאה (נשיאת ילקוט)

(4) ילקוט = משלים שם

הילקוט = נושא

34. (1) סיבה ותוצאה

(2) התזונה העיקרית של דוב הקואלה היא עלי עץ האיקליפטוס. = משפט פשוט

כתוצאה מהתחממות כדור הארץ עלי העץ הם בלתי ראויים לאכילה, ולכן קיים

איום על הישרדותו. = משפט איחוי (מחובר)

(3) הנושאים שבקטע: "התזונה", "עלי העץ", "איום".

35. משפט (1).

נימוק: לפנינו משפט איחוי (מחובר). מילת השעבוד המחברת בין שני האיברים היא "אף על פי כן".

36. א. המשפטים המשובשים: (1), (3), (5), (6).

ב. (1) חייבת להיות התאמה בין הנושא לבין הנושא הפועלי.

הנושא במשפט: "המקומות". המילה "מקום" היא מלשון זכר, לכן הפועל יבוא בזכר. **המקומות למטיילים סגורים.....**

(3) חייבת להיות התאמה בין שם התואר לבין שם העצם.

המילה "מפתח", היא מלשון זכר, לכן שם העצם יבוא בזכר. **מפתחות רזרביים.**

(5) חייבת להיות התאמה בין הנושא לבין הנושא הפועלי.

הנושא במשפט: "נזילה". המילה "נזילה" היא מלשון נקבה, לכן הנושא יבוא בנקבה. **נגרמה נזילה בביוב.**

(6) חייבת להיות התאמה בין הנושא לבין האוגד.

הנושא במשפט: "בדיקות". המילה "בדיקה", היא מלשון נקבה, לכן האוגד יבוא בנקבה. **הבדיקות הן באחריותן הבלעדית.....**

ג. משפט (2) - משפט פשוט

משפט (4) - משפט מורכב

37.

פסוקית משלימת פועל

החברה תפצה את הלקוח | על אף ש אינה נוטלת אחריות.